

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

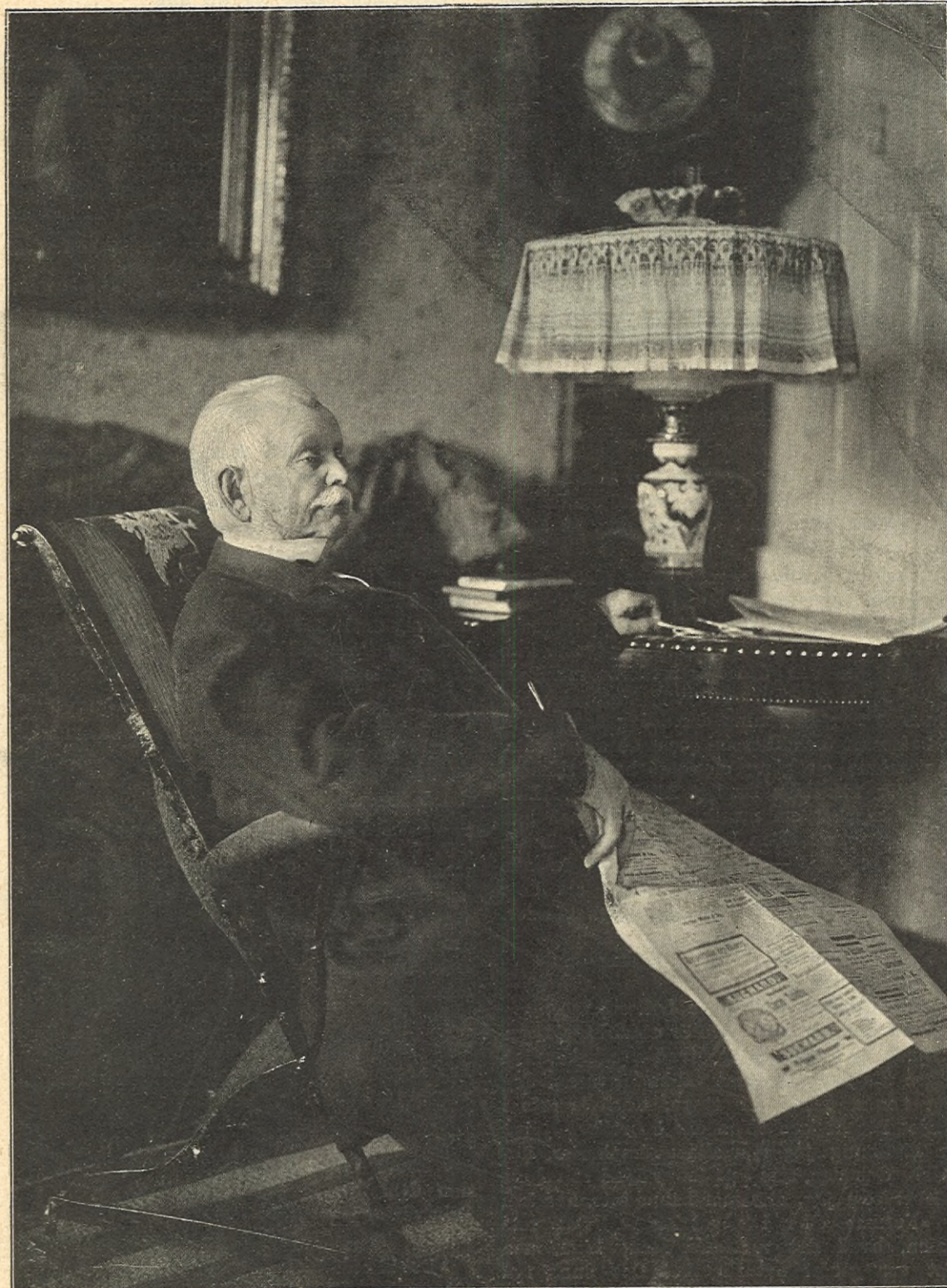
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:r 4 (787)

LÖRDAGEN DEN 25 JANUARI 1902.

15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUFPLAGA » 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	---

EN STOCKHOLMARE. HOS GREFVE SVEN LAGERBERG.

EN DAG i förra veckan steg jag, efter vederbörlig anmälan, in hos grefve Sven Lagerberg. Den gamle generalen, som satt och läste i en tidning, reste sig och spände upp ögonen:

»Hva' f—n nu! Det var längese'n jag såg herrn!»

»Ja,» sade jag småleende och tryckte hans hand, »och den här gången kommer jag å Iduns vägnar, som ett ombud från damerna.»

»Idun, ja; den ligger här,» och han pekade på ett bord; »än se'n då?»

»Grefven fyller åttio år om några dagar, och redaktionen har bedt mig uppvakta er.»

»Ni måtte ha satans så lite att göra på tidningarna, då ni kan komma ihåg en så'n som mig, då han lyckats halka sig fram till sitt åttionde år.»

»Det är inte besynnerligt, då man halkat så lyckligt,» replikerade jag.

»Ja, gudskelof!»

Han sträckte på sig; tog stöd med ryggen mot kakelugnen och spände på nytt blicken i mig: »Hur är det? Herrn är ju släkt med August Blanche.»

»Ja,» svarade jag och tog plats, »som grefven vet: brorson.»

»En förb—dt snäll karl, August Blanche, och kvick se'n, satans kvick och rolig. Jag var tillsammans många gånger med honom, och det får jag säga, att en treffigare sällskapsmänniska kunde man inte träffa på.»

»Jaså, grefven kände honom väl?»

»Det tror jag, det. Jag satt under Norrbro, då han spottade Almqvist i synen. Det väckte ett h—tes uppseende på sin tid. Det var, låt mig se, sommaren 1842. Och se'n var jag tillsammans med honom många gånger. Jag kommer särskildt ihåg ett nachspiel efter en supé ute hos Davidson, då han berättade om sina sammanträffanden med rabulisterna i Italien. Han hade just varit där nere och förbrödrat sig med hela bunten och han berättade en konspirationshistoria hos en bagare Dolfi i Milano — jag minns namnet mycket väl. Det var det roligaste nachspiel jag varit med på.»

»Var han så treffig, Blanche?»

»Visst var han det. Jag kommer ihåg ett annat sammanträffande med honom — förb—dt egendomligt för öfrigt. Det var på hösten 1851. Jag var då adjutant hos kronprinsen, kronprinsessan väntade just sin nedkomst och jag hade fått order att hålla mig redo för att omedelbart därefter föra under-

GENERALEN GREFVE SVEN LAGERBERG I SITT HEM I STOCKHOLM.

PORTRÄTT, TAGET FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG MED ANLEDNING AF GREFVE LAGERBERGS 80-ÅRS DAG DEN 26 DENNES.

rättelsen till Holland. Nå, det drog ut på kvällen det där, och man kunde inte längre retardera posten, som gick. Fram på natten kom barnet — det var för öfrigt nuvarande kronprinsessan af Danmark — och kl. 4 på morgonen satt jag i vagnen, en liten lätt vagn, på väg söderut — man hade inga järnvägar på den tiden. Under öfverfarten till Tyskland råkade vi ut för en rykande storm och måste söka lä under Möen, och där lågo vi i tjugufyra timmar. Blanche var med ombord tillsammans med kyrkoherden Bergvall, som skulle söderut för att sköta sin hälsa. Då vi kom under Pommerska vällen, började det lugna, och då tittade Blanche in i hytten, där jag låg. Jag var inte sjuk, men jag kunde inte röra mig. — 'Vänta, ska greffen få se!' sa han, och så gick han efter en stor konjak och hällde i gapet på mig — och min själ blef jag inte varm i magen och kände mig genast bättre. — Ja, en snäll karl var han. Hjälpsam och hjärtlig mot alla — en äkta stockholmare. Och därför var han också omtyckt af alla, inom alla samhällsklasser, äfven de högsta, fast han var en rabulist, förstås.»

»Man var kanske mera frisinnad på den tiden än nu.»

»Inte! Det var några stycken goda hufvuden, det var alltsammans, men det är mycket mera utjämnadt nu än förr. Jag minns det sista rabulisteriet i Stockholm. Det var vid aftäckningen af Karl XII:te-stoden, då jag satt med dragen sabel i spetsen för Andra gardet. Jag var chef för det på den tiden. Folkmassan hade blifvit alldeles galen, för att man upprest en läktare åt de kungliga och de inbjudna gästerna. Blanche hade varit uppe hos Carl XV kvällen förut och bedt, att läktaren skulle ta's bort, men då blef Carl arg, och det undrar jag inte på. Skulle man inte få föra upp en läktare för de kungliga — vid ett sådant tillfälle?»

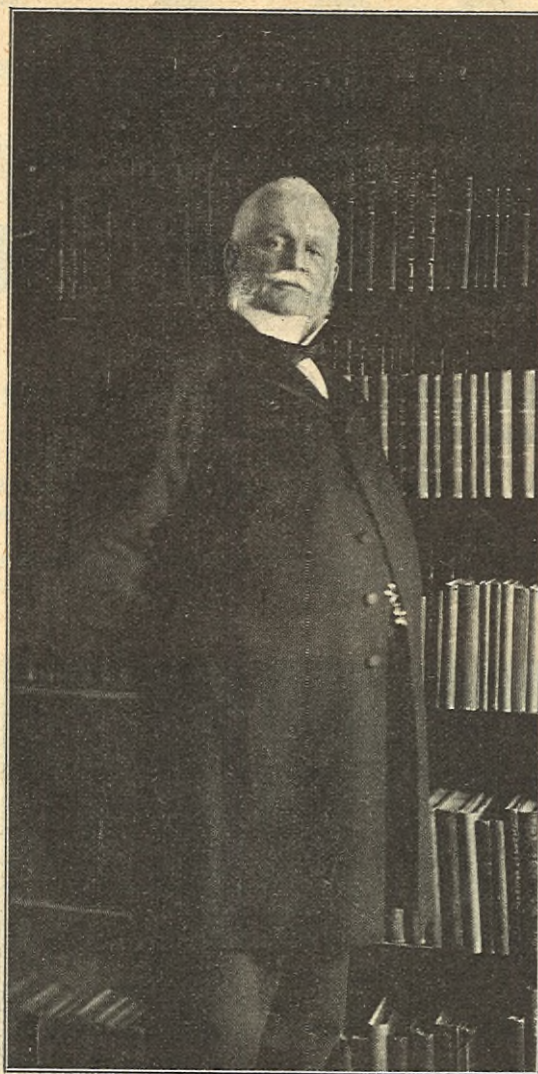
»Grefven menar således, att vår tid är mera demokratisk, än hvad den var på 1850-och 1860-talen?»

»Visst är den det! Jag minns Hierta — apropos, jag är bestämdt den äldsta prenumeranten på »Aftonbladet» i hela Sverige. Hierta var en förb—dt skarp och kvick karl och klok i allt hvad han företog sig... förtjänade sedan mycket pengar. Men hans

GREFVE S. LAGERBERG I GENERALSUNIFORM MED KOMMENDANTSTAF. A. BLOMBERG FOTO.

ståndskamrater spottade åt honom på gatan. Han och de med honom liktänkande höllo ihop i en liten klick, men inte var det att tänka på något umgänge mellan dem och hyggligt folk. Nå, tidningarna på den tiden va' också ena rackare, och hvarken de eller tidningsmännen va' så hyggliga och korrekta som de ä' nu. Så blef de illa sedda och ansedda naturligtvis. Fjäsade gjorde de för Oscar I som

GREFVE SVEN LAGERBERG I SITT BIBLIOTEK. A. BLOMBERG FOTO.

kronprins och trodde, att han var så frisinnad, fast han i själfva verket var den största despot, jag träffat på. Sånt där går nog, så länge man är kronprins — *aber dann...*»

»Grefven går fortfarande gärna på teatern,» anmärkte jag efter en stund.

»Ja, det är ett stort nöje, fast på operan går jag inte så ofta numera. Jag tycker inte om Wagner och den där moderna musiken, ska' jag säga. Trummor och trumpeter har jag haft nog af i mina dar. Jag är uppfödd vid Mozart och Rossini och de där gamla. Jag minns en gång en soaré hos Dahlman, redaktör för »Nya Dagligt Allehanda». Han tyckte mycket om musik, Dahlman, och han sa' en gång, att »Don Juan» var den förnämsta af alla operor. — Hvarför det då, frågade jag. — Jo, svarade han, därför att dess musik ger uttryck åt alla mänskliga känslor. Och han hade rätt, tycker jag.»

»Nå, operan ska' ta upp »Norma» nu.»

»Med hvilka då?»

»Fru Östberg och fröken Lykseth.»

»Fru Östberg, ja — hon är utmärkt, sjungei briljant, en kvick och begåfvad människa, men några illusioner ska man väl ha för tusan. Jag såg henne gärna för tjugu, tretti år se'n i Carlo Brochi och så'na där benroller... jag är lättsinnig jag som alla andra karlar, förstås. Och den, som sett Jenny Lind så många gånger som jag, glömmer henne inte, hvarken i »Norma» eller i något annat. Det vete tusan, hvad det var med Jenny Lind, men det var geniet naturligtvis. Det finns två människor, som rört mig så som inga andra och som väckt upp den där estetiska känslan, som finns i bröstet hos alla människor utan undantag. Den ena var Jenny Lind, den andra Maria Taglioni.»

»Taglioni? Den berömda dansösen. Men hon uppträdde ju i Stockholm år 1841,» anmärkte jag.

»Ja visst! För sextioett år se'n. Jag är åttio år, jag, ser herrn. Jag minns henne i 'Sylfiden', som om det varit i går. Hon blef inropad fjorton gånger — det var mycket på den tiden, ska' jag säga, och man kastade in hela korgar med dalior på scenen — de enda blommor man hade då. Man ville bara ha in henne för att se henne niga... det var, som om hon stått på blombladen. En så'n kvinna! Och inte vacker alls... liten, nästan ful, så inte var det de sinnliga känslorna, som hon väckte till lif. Se'n såg jag den berömda Fanny Cerrito utomlands, nå, hon var så där berusande, så det var något helt annat förstås. Men Jenny Lind och Taglioni, det var ändå numro ett...»

Betjänten kom nu in och anmälde öfverste Uggla, som ville presentera några nyutnämnda officerare.

Generalen vände sig till mig:

»Har herrn något mer att säga?»

»Jo det vill jag lofva!»

»Jaså! Stig in i sängkammaren då och vänta ett par minuter, men frys inte ihjäl bara, för det är inte eldadt ännu.»

Jag gick in i det lilla enkelt möblerade rummet, till hälften sängkammare, till hälften arbetsrum, hvars väggar voro uppfyllda med porträtt. Efter en kort stund kom han efter.

»Hvad står herrn och ser på?»

»Det syns nog.»

»Gamla porträtt!... Den där vackra karlen, som hänger där, är greve Magnus Brahe.»

»Karl Johans gunstling?»

»Den gentilaste och noblaste karl, jag sett... en grand seigneur från topp till tå. Och så kung Carl, förstås, en f—ns karl att se bra ut i alla väder.»

»Apropos porträtt! Har greffen något från yngre dagar, som jag kunde få låna?»

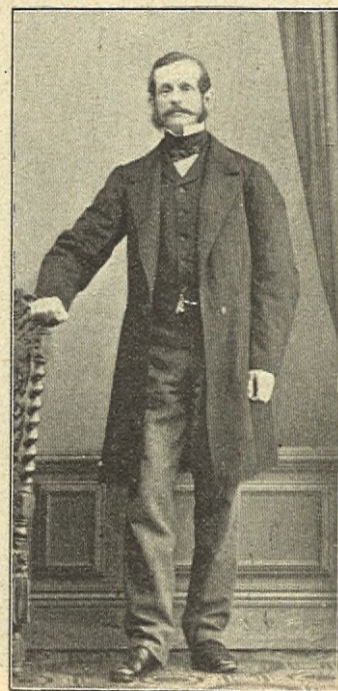
»Jag har inte något porträtt från min ungdom. Det var inte så vanligt att fotografera sig då som nu, ska' jag säga. Hur var det? Stod det inte i tidningarna härom dagen om den första kärringen, som lät daguerrotypisera sig år 1839? Och längre fram ville jag inte, jag smet alltid undan, och kungen rent af släpade mig en gång till stupstocken hos fotografen Hansen. — Men vi kan ju se efter i alla fall.»

Han drog ut en af skrifbordslådorna, där ett par askar, fyllda till randen med silfverslantar, fäste min uppmärksamhet. Han förklarade saken:

»Då jag kommer hem och har några silfverpengar i fickan, så har jag alltid till vana att kasta undan dem här. Se'n växlar jag dem.»

»Det blir alltid en sparad slant.»

»Åh, strunt! Det blir inte mycket.»

GREFVE S. LAGERBERG. PORTRÄTT TAGET I VICHY ÅR 1867.

Efter något letande tog han fram en bunt, där hans porträtt, taget i Vichy år 1867 och återgifvet här, låg i broderlig förening med ett porträtt af Charlotte Strandberg som »sköna Helena» m. fl. glada minnen.

Det lyckade resultatet sporrade oss att fortsätta vårt sökande. Med en ynglings vighet klef han upp på en stol och drog ner några album. Carl XV till häst och till fots, i uniform och civilklädd, och massor af officerare från gamla tider — svenskar, norrmän, danskar, preussare och fransmän. Och alla kände han igen, på alla, af hvilka de flesta voro borta, stupade eller döda i sina sängar, kände han namnet, friskande då och då upp hågkomsten med någon gammal anekdot. Hans minne gränsade till det otroliga. Men något porträtt af honom själf fanns icke, och vi måste nöja oss med hvad vi fått.

Sedan vi återvänt till det andra rummet, återknöt jag tråden af samtalet:

»Stockholm har förändrat sig mycket under grefvens ögon.»

Han slog med handen i luften:

»Var säker på det! I mina unga dar var Stockholm en liten stad och en billig stad se'n. Då jag låg på vakten, skickade vi till Rijswijk efter mat — en sup och en smörgås och fem rätter mat... alldeles utmärkt för 1 krona. Och på *Hôtel Turque* åt man förträffliga middagar med 30 poletter för 22 kr. 50 öre. Ville man så ut till Djurgården, så slog man sig tillsammans 5 à 6 stycken och gaf ett par roddarkäringar 12 skilling och åt middag på Blå Porten, där de hade de härligaste abborrar i världen. Och vräkte man sig riktigt, så drack man en mycket lätt och god champagne — jag minns den mycket väl — till 4 kronor flaskan, men sällan hade man festat upp mer än 4 à 5 kronor pr man. — Nu är det ett rent h—te här i sta'n. Allting är så dyrt, att man inte får något för pengar. Och källarmästarna lägga bara an på att bli rika så fort som möjligt. Det är ju rent svinaktigt att ta 4 à 500 procents avance på ett glas öl, som de servera. Och champagnen! Nog kunde herrarna Davidson nöja sig med mindre än 100 procent. Och drickspengar se'n! Det är ju ett helt system att klå folk allt det där, men stockholmarne ä' beskedliga som alltid.»

»För oss är det onekligen egendomligt att höra talas om så billiga tider,» anmärkte jag.

»Ja, hvarför var det så billigt? Man hade inte så'na tullar som nu. Jag var ju med i Första kammaren, men jag fockades, då jag inte ville lägga tull på hela Sveriges rike. — Och så den viktigaste saken, förstår herrn. Man hade inga pengar. Det fanns ett par tre verkligt rika karlar, såsom De Geer och Platen, men det var sällan en annan fick korn på några blåappar. Då jag kom till regementet, hade just ett par officerare måst lämna det på grund af skulder på några tusen riksdaler, under det att det nu knappast finns en liten löjtnant, som bleknar för 20 à 30,000. På den tiden var 100 riksdaler en förb—dt allvarlig affär, ska' jag säga. Det är skillnaden.»

»Det finns en annan skillnad; på den tiden fanns inte 'Skansen',» inflickade jag, som visste att jag härmed träffade en af min interlokutors känsliga strängar.

Den gamle generalen nickade:

»Jag räknar det som en ära att ha varit en af Artur Hazelii äldsta gynnare och hans kanske största beundrare,» sade han. »Bara de akta sig för att belamra 'Skansen' för mycket. Man får inte gå och stupa omkring på stenar och minnen och sän't där. Man ska' kunna söka stillheten och ensamheten där

uppe. Det är hvad jag vill göra. Men en märkvärdig plats är det. Jag har en gång sagt och det står jag vid, att 'Skansen' är det förnämsta storverket, som skett under Oscar II:s regering. Har jag inte rätt kanske? Eller nämn mig något annat!... Herrn tiger, för herrn vet inte något, som är bättre. Det finns de, som framhålla, att vi nu ha skaffat oss en ny härorganisation — nå, om den ska' jag be att få slippa att uttala mig. Men dyr är den, satans dyrbar — och hvarför? För att bönderna lyckats propa till sina söner och drängar 50 öre om dagen som betalning för att de lära sig att försvara sitt land. — Nej, tro mig, det blir inte bättre här i landet, förrän vi fått allmän rösträtt. Såsom våra arbetare nu ä', begåfvadt och raskt folk och med godt omdöme, ha de mycket större allmännanda än våra bönder, som fortfarande bilda en sluten klass, där man endast drifver en egoistisk klasspolitik.»

»Grefven känner det svenska folket,» sade jag.

»Om jag känner det? Var säker! Jag har sett för många generationer gardister i ögonen för att inte göra det. Jag ser på dem, när de ljuger eller talar sanning — nå, ljuger gör de nästan jämnt, så det är ingen konst. Men ett förb—dt lustigt folk är det. Här ska' herrn få höra ett betecknande drag!

»Vi hade på ett af våra regementen en krog, som förestods af en sergeant — Andersson hette han för resten, en dalkarl, säker som f—n och envis som synden. Nå, krogen skulle vara stängd på en viss tid på kvällen, men så kom upprepade anmälningar om, att det lyste där långt in på nätterna. Slutligen lät jag kalla upp karlen hit till mig på expeditionen — själf var jag civilklädd som nu, men det satt flere officerare här inne och skref.

»Om den där trafiken inte tar slut, så blir Andersson af med platsen,» förklarade jag. — Vet herrn, hvad han svarade? Han upplät sin mun och sa' på sin breda dalska: »A—a, det där förstår inte generaln!» — Jag, som såg, att det inte var insubordination, utan endast hjärtans enfald, blef arg i alla fall: »Hvad är det du säger, karl?»

»Det där förstår inte generaln!» upprepade den f—n.

»Hur så då?»

»Jo, si jag ska' säga, att det är med gardisten som med barnen på julaftonen. De kan inte sova på natten, utan ligger bara och tänker på allt, som de fått. På samma sätt med gardisten. Har han några öre på fickan, då han går och lägger sig på kvällen, så vet han sig ingen lefvande ro, förrän han förstört dem.»

»Jag svarade endast: »ut med dig!» Men karlen hade rätt. Han hade alldeles förb—dt rätt, för så är det svenska folket!»

Nu anmälde en ny uppvaktning, och som jag ansåg, att jag besvärat tillräckligt länge, då jag uppehållit honom i öfver ett par timmar, tog jag afsked. Men då jag stängde dörren till den våning, där »grefve Sven» bott ända sedan 1850, och gick nedför de breda trapporna i det gamla huset vid Brunkebergstorg, tänkte jag på den mängd af »Lagerbergiana», som han frikostigt strött omkring sig, den gamle generalen med det kvicka hufvudet, det varma hjärtat och den rappa tungan. Och jag tänkte för mig själf:

»Se där en af de äkta stockholmarne, som hålla på att försvinna! Med honom dör en hel tid!»

THORE BLANCHE.

*

Linne-Damutstyrslar,

såväl enkla som eleganta,

— tillverkas å egna syateljéer. —

Kostnadsförslag och

illustrerad priskurant franco.

K. M. LUNDBERG
STOCKHOLM.

Till ofvanstående skildring, som så på kornet karaktäriserar den ännu alltid lika ungdomlige och lika populära 80-åringen, vilja vi endast foga följande kortfattade data.

Grefve Carl Sven Axel Lagerberg, son af öfverstelöjtnanten grefve Carl Sven Lagerberg och grefvinnan Hedvig Beata von Rosen, föddes i Göteborg den 26 januari 1822. Han började sin militära bana 1839 som underlöjtnant vid Andra lifgardet; 20 år senare hade han avancerat till öfverstelöjtnant. År 1872 blef han chef för konungens stab, år 1880 generallöjtnant i armén, 1882 öfverkommendant för Stockholms garnison och år 1889 general i armén.

Gift 1850 med grefvinnan Mariana Lovisa von Rosen, blef grefve L. änking 1888. I detta äkten-skap föddes en dotter, Anna Hedvig Lovisa, hvilken under åtskilliga år varit hoffröken hos kronprinsessan Victoria.

NÄR RIKSDAGEN ÖPPNADES.

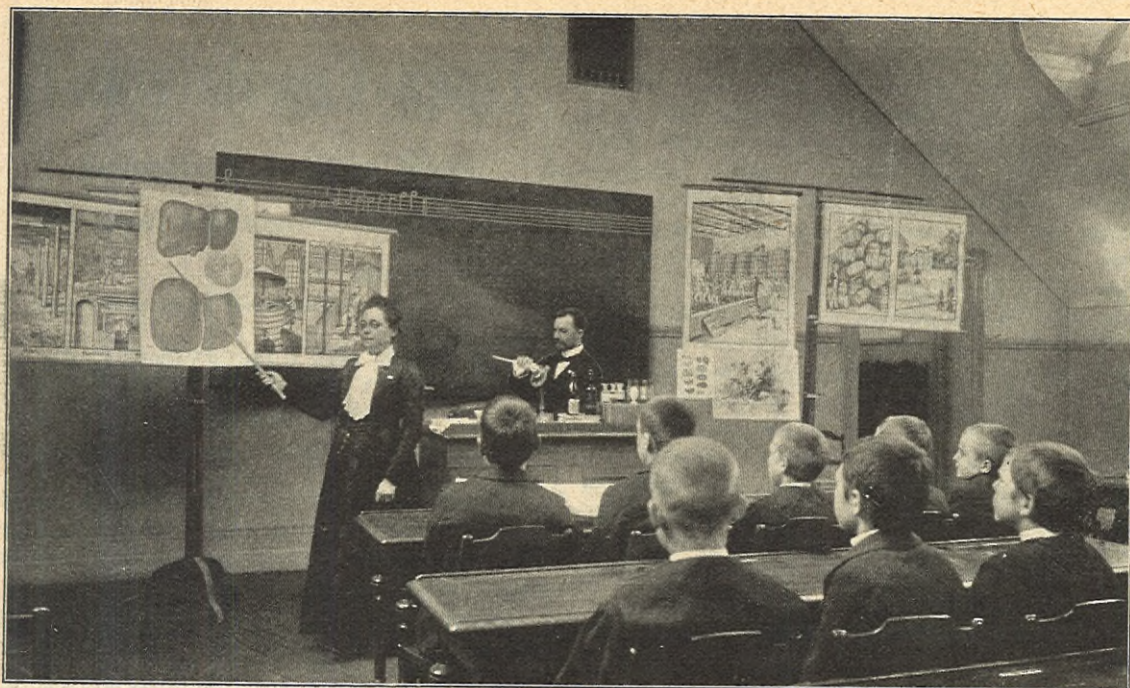
VÅRA FOLKREPRESENTANTER hafva åter samlats från landets skilda delar för att inom kamrarnes väggar besluta om rikets angelägenheter. De solenna ceremonier, som föregå de många arbetsveckorna, ägde rum sistlidne fredag med öflig ståt.

Kamrarnas ledamöter tågade på förmiddagen i procession till Storkyrkan, utanför hvilken gardister i höga björnskinnsmössor paraderade, medan Carl XII:s drabanter mötte under tempelhalvfen. Kronprinsen samt prinsarne Gustaf Adolf, Carl och Eugen öfvervoro gudstjänsten; predikant var adjunkten E. Klefbeck i Katarina, hvilken i sitt anförande talade tänkvärda och mycket aktuella ord om människovärdet.

Från kyrkan begåfvo sig riksdagsmännen till rikssalen, tagande vägen förbi högvakten och genom västra hvalfvet, medan stockholmarne, som städse varmt intressera sig för de »folkvalda», så snart de visa sig en corps, hade flockat sig å borggården samt nedanför södra hvalfvets trappuppgångar till rikssalen för att ägna sina förtroendemän en liflig uppmärksamhet.

Rikssalen strålade i kunglig prakt, inramad af de mangrant närvarande staternas och kårernas glänsande uniformer. Konungen, skrudad i purpur och den med ädelstenar fullsatta kronan och spiran, omgafs af sina söner och sonsonen prins Gustaf Adolf, alla i furstemantlar och kronor. På läktaren märktes prinsessan Ingeborg med prins Wilhelm som kavaljer och bland åskådarna syntes prinsparet Bernadotte.

Idun meddelar i dagsnumret en för tidningens räkning af artisten H. J. Eneroth utförd bildserie, återgifvande de tre hufvudmomenten af högtidligheterna, nämligen: gudstjänsten i Storkyrkan, processionen, tågande mellan paraderande militär uppför trapporna i södra hvalfvet, samt slutligen själfva hufvudceremonien i rikssalen.

FRU ALLI TRYGG-HELENIUS GER EN PROFLEKTION I NYKTERHETSUNDERVISNING I KUNGSHOLMS FOLKSKOLA. A. BLOMBERG FOTO.

ETT NYTT UNDERVISNINGSSÄMNE I VÅRA SKOLOR.

»ACK, hafva ej de stackars barnen alldeles mer än tillräckligt med läroämnen redan *nu!*» utbrister mången bekymrad och öm moder, som läser ofvanstående.

Helt visst, ärade läsarinna. Men om detta nya ämne är alldeles *nödvändigt* för ditt barns framtida väl eller ve; om kunskap och insikt i den »vetenskap», som här är i fråga, kan göra ditt barns framtid mindre utsatt för frestelser och faror, men däremot säkrare, tryggare, framgångsrikare — ville du ej då med glädje understödja och uppmuntra din älsklingens studier i detta ämne?

Jo, säkerligen!

Tillåt mig att begagna en bild, som helt visst skall öppna ditt hjärta för saken.

Ditt barn leker en vacker sommar dag där ute på ängen. Du står i det öppna fönstret och betraktar dess fröjdfulla, fridfulla lek bland blomster och gräs. Så ser du en giftig orm komma krälände längs ängen. Den närmar sig småningom den plats, där barnet sitter. Och du — står du kanske nu med korslagda armar och resonerar så här: »Ja, jag ser godt, att där krälar en giftig orm. Men antagligen kommer den icke att röra mitt barn. Hvarför skulle den precis styra sin kosa åt *det* hållet, då den har hela den vida ängen att röra sig på?» Och så står du lugnt kvar i fönstret med korslagda armar och väntar att få se, hvilken riktning ormen skall taga.

Tänker du så, handlar du så? Nej, och tusen gånger nej! Du störtar ut, oaktadt ormen ej ens hunnit till barnets närhet; du tager det samma i dina armar och flyr undan, — om du ej genast kunnat slå ihjäl det giftiga djuret.

»Hvad är nu detta för ett nonsens!» utbrister någon af våra läsarinor. »Huru solklart är det icke, att man handlar såsom sist skildrats. Sådant behöfver ej tryckas i någon tidning!»

Ja, så förefaller det. Men tänk, om saken icke vore så solklar; tänk, om man, i stället för att fly undan ormen, ledde dess stråt till barnet!

Hvilken sak bland alla de månghundrade, hvilka kräfvat vår uppmärksamhet i nutidens

jäktande kulturlif, kan så godt som alltid påräkna uppmärksamhet och vinna ett städse varmt intresse? Är det icke ungdomens, våra barns uppfostran och undervisning?

Vår ungdom! Vid dessa ord klappar hvarje faders och moders hjärta hastigare, emedan de för dem innefatta det käraste, det dyrbaraste de äga. Det är för sina barn de sträfva och arbeta; det är kring deras söner och döttrar deras innerligaste välgångsönskingar och varmaste förhoppningar koncentrera sig.

Och lärare och lärarinnor! Huru sträfva och arbeta icke de för dessa större och mindre bullerbasar, hvilkas förtroendefulla, glada, oskyldiga ögon glittra emot dem från skolbänkarna! Huru konfererar och rådslår icke denna stora, pliktrogna »kår» om det bästa sättet att uppfostra och undervisa de unga; huru förbättras icke dag för dag läroböcker, skolmateriel m. m.

Och fosterlandet — hvad gör det ej för sina undervisningsanstalter! Äro icke skolorna landets dyrbaraste institutioner, de, som omhuldas och förbättras, utvidgas och prydas allt mer år för år och för hvilka staten ej skyr uppoffringar, just för att man vet, att där vårdas landets dyrbaraste egendom: dess framtida hopp.

Så arbeta och sträfva vi en hvar på sitt sätt för denna ungdom. Men, ärade läsare, motsvara *resultaten* i stort sedt alla våra rastlösa sträfvanden och omsorger? Mången fader och moder skall med blödande hjärta svara: »nej», och mången lärare och lärarinna, som med så ljusa förhoppningar utsändt i lifvet en begåfvad och kunskapsrik ungdom, har med bedröfvelse senare sett dess namn figurera i polisens och brottsmålsprotokollens annaler. »Liga-pojkarne» bli snart ett samhällsöndt, som utbreder sig öfver hela Sverige. Och i samhällets öfre lager hafva vi äfven en »liga», på hvars meritlista stå växelförfalskning, kassabalanser och annat sorgligt, som aldrig drages fram i dagsljuset, utan förmedlas och godtgöres af en fader med blödande hjärta eller af förmögna släktingar.

Vid kändedom om allt sådant måste vi med oro och ångest fråga oss själfva: »Hvarför stå *resultaten* ibland i så föga öfverensstämmelse med hemmens och skolornas arbete och ansträngningar att skapa ett sedligt rent och starkt släkte?» Och så äro vi nödsakade att fråga oss själfva: »Ha hemmen och skolorna

uraktlåtigt att gifva de unga någon *nödvändig varning*; ha vi äldre, som känna lifvets många fallgropar och frestelser, försummat att upplysa dem om någon af dessa, då de omisstänksamma, förtroendefulla ila ut i lifvet?»

Ja, dess värre; vi *ha* försummat en viktig sak. Hemmen *ha* försummat den, skolorna *ha* försummat den, och samhället själft har ett stort fel i detta afseende.

Vi vilja citera några ord af en ung student, en af dessa vilsegångna på lifvets vädjebana. Han var utomordentligt begåfvad, en ung, lofvande skald, älskvärd, varmhjärtad. Men — han »drack». Ett år tillbragte han till sjös för att bli kvitt sin lidelse. Då detta ej hjälpte, vistades han ett år vid en kuranstalt för alkoholister. Ingen hjälp. Åter ett halft år där; lika resultatlöst. Då han af en vän bittert förebråddes för sitt karaktärlösa uppträdande och vännen utbrast: »*Visste du då icke . . .*», bröt det fram öfver den stackars unges skälfvande läppar: »*Visste jag icke! Tror du ej, att jag vet.* Här har jag i fickan ett bref från mina gamla föräldrar. Det har legat där flere dagar, men jag har ej vågat öppna det, emedan jag varit i en sådan ångest för, att de gamla fått höra, att det nu åter gått »på sned» för mig. Jag skall säga dig, att jag sett min gamle fars rygg år för år böjas djupare och djupare mot jorden, och det har varit af *sorg* öfver mig. Och min gamla mor har gråtit så mycket, att hon snart gråtit sina ögon blinda. Och äfven detta har varit af sorg öfver mig. Och då *det* ej hjälpt — tror du, att dina predikningar hjälpa? Nej, tusen gånger nej. Jag skall säga, hvori felet ligger. Det kommer alltsammans för *sent*. Hvarför sade ingen åt mig, då jag tog det *första glaset*, att det kunde gå med mig som det gått? Nu finnes ingen räddning!»

Denne unge man, som kunnat bli sina föräldrars glädje och stöd, sina lärares stolthet och sitt fosterlands ära ligger nu, efter ett föspillt lif, begravnen på en liten landskyrkas kyrkogård. Han hade det bästa, hederligaste, ömmaste hem, fick sin utbildning vid ett af landets förnämsta högre allmänna läroverk. Och var dock vid några och tjugu år en till kropp och själ förstörd, bruten varelse.

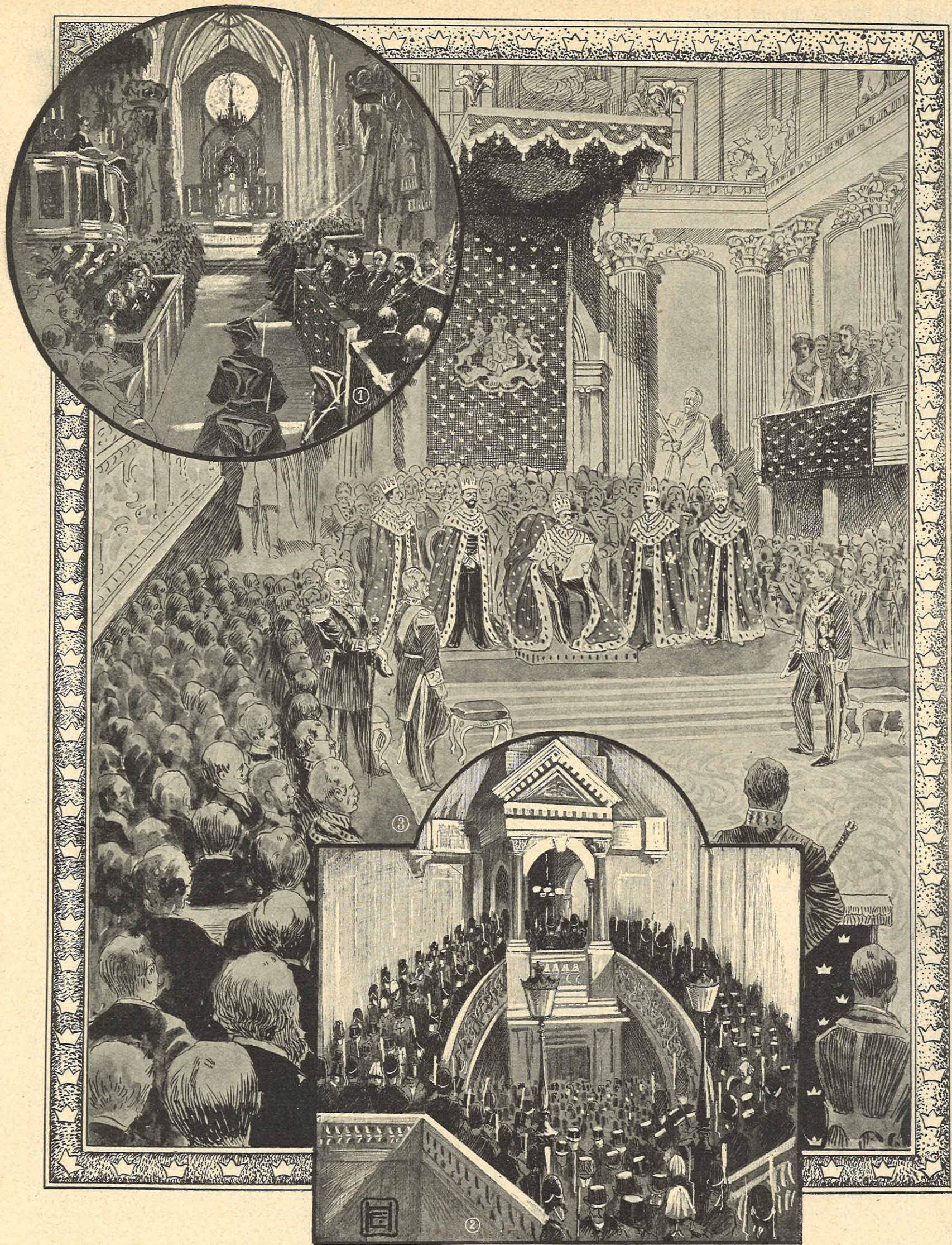
Men *han* pekade på hemmens, skolornas, ja, hela samhällets stora skuld, då han i ångest utslungade denna förebråelse: »Hvarför sade ingen åt mig, då jag tog det *första glaset*, att det *kunde* gå med mig som det gått!»

Hvilken skuld hafva de då? Välan, är det icke i hemmen det första glaset sättes i gossens hand? Vetenskapen har på det afgjordaste sätt konstaterat, att alkoholdrycker, äfven i deras allra svagaste form, äro enormt skadliga för barn. Deras svaga, ömtåliga fysik tål ej giftet. Och icke desto mindre skall t. o. m. »lillan» skåla med tanter och onklar, och man tycker, att det är särdeles muntert att se gossen »lifvad» och »lustig» i den angenäma sällskapskretsen.

Och skolorna — ja, de arbeta ju nog med att ladda in i de ungas hjärnor vetenskaps skatter och bilda deras hjärtan och sinnen, forma deras karaktär, så att de skola stå fasta i lifvets strid. Men den *största fara*, den, som sedan kommer och likt en stormvind so-par bort *allt*, hvad skolorna byggt upp, för

FRU ALLI TRYGG-HELENIUS.

DET HÖGTIDLIGA ÖPPNANDET AF ÅRETS RIKSDAG.

1. PREDIKAN I STORKYRKAN. 2. PROCESSIONEN TÅGAR GENOM SÖDRA SLOTTSHVALFVET UPP TILL RIKSSALEN. 3. H. M:T KONUNGEN UPPLÄSER TRONTALET.
TECKNING FÖR IDUN AF HJ.ENEROTH.

Fördelaktig liffförsäkring för kvinnor.

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

De Förenade.

Stockholm.

Stiftadt af bolagen *Skandia, Svea, Thule, Victoria* och *Skåne.*

Lifförsäkring utan läkareundersökning!

Delaktighet i bolagets öfverskott!

Premiebefrielse vid oförmåga till arbete!

Särskilda dödlighetstabeller äro upprättade för kvinnor, hvarigenom premierna kunnat sättas lägre än för män.

Formulär till ansökningshandlingar jämte prospekt tillhandahållas af agenter och ombud samt efter rekvisition från denna tidnings expedition.

hvilken den lärde, intelligente vetenskapsmannen lika väl som den obildade blir rof — om denna fara säges i skolorna intet. Ett kongl. cirkulär från 1892 påbjuder, att i Sveriges skolor undervisning om de rusgifvande dryckernas natur och inverkan på den mänskliga organismen skall lämnas de unga. Vi fråga alla vederbörande i skolor och läroverk, i hvilken utsträckning och på hvilket sätt en dylik undervisning dem härtills gifvits?

Och i hvilket afseende har då samhället brutit? De unga behöfva ju blott gå längs våra gator och se de otaliga kaféerna och utskänkingar af de mest olika slag, för att de skola få det bestämda intrycket, att sådana platser, där rusdrycker serveras, äro de dominerande. Skall icke gossen begagna sig af de tillfällen, som i så rikt mått af samhällets styresmän, hvilka ju ha vård om vårt högsta bästa, erbjudas honom? — Nej, låtom oss se sanningen i ögonen, utan att vilja breda öfver densamma den täckmantel af »hänsyn», som man vanligen gör. Låtom oss erkänna, att så litet, ack, så litet göres för att visa de unga den »fallgrop», som lurar på dem, och så mycket, ack så mycket göres för att locka dem att störtta ned i densamma. Vi ha ledt »ormens väg till barnet» i stället för att taga det i våra skyddande armar och ila undan faran eller — tillintetgöras densamma.

De stora kulturländerna, främst England, Förenta staterna, Belgien, Schweiz, Holland, hafva hunnit långt framom Sverige i detta afseende. Hvad hafva de då gjort? De hafva infört i sina skolor — faktiskt, effektivt, icke blott som en kongl. förordning som i Sverige, den s. k. vetenskapliga nykterhetsundervisningen.

Hvad åsyftar man med denna? Dess mål är att rädda sönerna, ja, vi måste, sorgligt nog, också säga döttrarna, åt föräldrarna och hemmen och tillförsäkra åt fosterlandet den såväl kroppsliga som andliga arbetskraft, som nu förslöas och förstöres af rusdryckerna. Medlet att vinna detta mål är att gifva ungdomen en sådan undervisning om de berusande dryckernas inverkan på såväl vår kropp som själ, att de unga veta hvad de göra, då de föra det första glas till sina läppar.

De länder, som infört denna undervisning för de unga, ha tagit som motto för densamma: »att förekomma är bättre än att bota». Alltid måste de förekommande medlen skattas så mycket högre än de, som sedan söka att bota det onda. Det är ju förfärligt för en fader och moder att tänka, att det barn, som nu så gladt och oskyldigt leker i hemmets lugna hägn, en dag skall bli en sådan »förlorad son», af hvilka det ges tusenden. Och dock är sakförhållandet det, att, så länge dryckesseden råder, så länge blir ett visst antal, en bestämd procent, såväl ur arbetsklassens som den s. k. öfverklassens leder, af dessa nu så oskyldiga, glada, älskliga ungdomar drinkare. Och det

för att vi ej förekommit faran genom undervisningen.

Huru skall denna undervisning meddelas? Vi svara: vi vilja lugnt, sansadt, fullständigt objektivt meddela barnen det, som *vetenskapen* på sin närvarande ståndpunkt upplyst oss om alkoholens inverkan på den mänskliga organismen. Vi vilja icke upprulla för barnen några hemska bilder öfver dryckenskapens fasligheter; barnen få nog i det verkliga lifvet själfva nog af dem. Men vi få icke meddela dem blott torra fakta, utan vi skola fullkomligt ställa oss på ungdomens ståndpunkt och lära dem att äfven fatta den frigörelse, som ligger i denna undervisning. Vi kunna genom den lära de unga att arbeta för en stor idé. Många berättelser kunde anföras från Englands och Amerikas erfarenheter om, huru en dylik undervisning, rätt meddelad, skapar små hjältar, hvilka kunna komma oss gamla att blygas.

Mycket kunde ytterligare sägas för denna sak, liksom de anmärkingar, som gjorts emot densamma äfven af de allvarligaste ungdomens vänner, kunde med lätthet bemötas. Men utrymmet tillåter oss det icke denna gång. Vi vilja sluta med att något redogöra för, hvad som i Sverige gjorts för att sprida kunskap i saken.

Sällskapet S. S. U. H., hvilket betyder Sveriges Studerande Ungdoms Helykterhetsförbund, engagerade undertecknad för en turné i landet. Sällskapets ordförande, fil. kand. Elof Ljunggren, och undertecknad hade nöjet — ty det var ett nöje, oakadt det samtidigt var ett skarpt arbete — att tala i en stor mängd af landets folkskolor, högre allmänna läroverk, seminarier och flickskolor. Och att saken förtjänar uppmärksamhet och bör vinna allmänna tillslutning, kunna vi finna af den varma förståelse, det brinnande intresse den väckte öfverallt. Med sällsynt beredvillighet anslöto sig skolråden till saken, t. ex. uppe i Helsingland, där alla distriktets skolor fingo lof och lärare samt lärarinnor samlade sig långa vägar från skären och inifrån landet för att åhöra föredragen och åse proflektionerna i ämnet. Biskopar, prostar, borgmästare, skolrektor och andra dignitärer ha öfvervarit sammankomsterna och uttalat sin varma tillslutning till saken.

Nu senast har inspektören för Stockholms folkskolor, på anhållan af det nya Centralförbundets för nykterhetsundervisning anhållan, öppnat folkskolorna för föredrag och proflektioner.

Det stora intresse, som de 670 lärare och lärarinnor visat, hvilka här i Stockholm öfvervarit sammankomsterna, bådär godt för sakens framtid. Och om sedan denna lärarekår, hvilken representerar en skara af nära 23,000 barn, hädanefter ger åt alla dem den hälsosamma varningen, så är Sverige på god väg att följa kulturländernas föredöme och framför allt att rädda så många af dem, som äro fosterlandets dyrbaraste egendom, som i en framtid skola taga detta lands öde i sina händer och som därför böra ha starka armar, varma hjärtan, klara hjärnor, fasta viljor, allt det, som nu förstöres af rusdryckerna. Må Sveriges lärarekår skynda, ty tiden är dyrbar, och må föräldrar understödja deras arbete. Gud ger nog sin välsignelse därtill.

ALLI TRYGG HELENIUS.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.

NÅGOT OM KVINNOGESTALTERNA I ALMQVISTS DIKTNING. FÖR IDUN AF GUSTAF GJÖRLOFF.

FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N:R.

COLOMBINE och Antonia Luna höra samman. Den förra, dufvan från Skåne, är den rörande dikten om en vilsekommen liten fågelunge, som återvänder till boet med ruggiga vingar och hjärtat fullt af längtan efter värme och oskuld, en af de förskjutna, som hållit sin själ ren och obesmitad af dyn hvori hon lefvat. Det ligger något oändligt rörande i denna gestalt, något af gripande makt i denna skildring af glädjeflickan, som vämjes vid sitt glädjetomma lif, som innerst i sitt hjärta alltid bevarat ren och obefläckad en liten vrå med dunkla minnen från skog och hem, med doft af ängsblommor och barnafrojd. Det ligger något stort i detta hjärta, som icke skyr att för den ende man hon älskat med hänsynslös öppenhet blotta sin förnedring, för att icke stå hindrande för hans lif. Och hennes sinnes renhet lyser fram med betagande klarhet genom den mörka slöjan af synd och skam. Det ligger häri något vida innerligare än en senare tids världsstadsnervösa typer a la Cameliadam. Och hur skärt poetisk, hur försonande och vacker är icke upplösningen, när den lilla vilna dufvan får huld och skydd i det lugna boet i skogen, där hon lever upp igen till det som hon innerst i själen alltid varit, ett naturens friska ljuvva barn, där hon slutligen mottager den brudgum för hvilken hon numera ej är en skam.

Antonia Luna är berättelsen om helgonet, som blir kvinna. Det ligger plastisk ro och majestätiskt lugn hos denna kvinna, som lidit så mycket och felat och älskat och försonat genom ett helt lif af kärleksverk och barmhärtighet mot den arma nästan. Och hur gripande är ej skildringen af hur all denna upphöjda ro, allt detta under långa år tillkämpade lugn störtar samman som en genombruten fördämning, när stormfloden kommer, hur helgonet blir kvinna, en kvinna, som älskar och lider och som ej minnes mer än det.

En liknande konflikt visar den andra kvinnan i samma tragedi, furstinnan, hvars väg går genom blod till den tron från hvilken den främmande tyrannen störtat henne, och som just i segerns ögonblick lämnar allt och böjer sig för den man hon velat mörda och hvilken tronens förpliktelser befallt henne att hata och krossa, böjer sig i kärlek och ser, att hon är kvinna.

Mer än någon annan är Ramido Marinisco dikten om kvinnor. Det är Valencias sol, som tändt lidelserna i dessa hjärtan och söderns ljumma natt, som ammat dessa känslor af lust och lifsvarm längtan. Det är sjudande, hastigt blod, som flyter i ådrorna på Don Juans döttrar och som tändder i deras ögon denna förtärande trånad till lif och kärlek och långa famntag. Men de äro också alla barn af samma sällsamme fader och hans förbannelse hänger tung och olycksbjudande öfver dem alla.

Underlig och betagande är historien om Azouras Lazuli Tintomara. Det är skaldens älsklingsbarn, utsprungen som ett nyckfullt hugskott ur sin faders hufvud, en sällsam fantastisk dubbelvarelse, som på män och kvinnor gör samma förtrollande intryck, som aldrig själf känt kärlekens makt i sitt hjärta, som vet att hon väcker vansinnig

lidelse och som ber om hat därför att hon ser att olycka och död följa dem, som älska henne. En hedning midt i nutiden, en liten teaterlev utan namn, något rådjursmidigt, mjukt och täckt, en vildinna, som icke äger ett enda af alla civilisationens moralbegrepp, men som har naturens sköna lagar oförfalskade i sitt hjärta, som icke fattar att det är orätt att taga hvad som icke tillhör henne, om hon därigenom kan locka ett leende på den stackars moderns läppar, om hon därigenom kan gjuta ett ögonblicks fröjd i den döendes glädjetomma, ångestfyllda hjärta. Hon är kanske ett sällsamt sorgebarn, denne Tintomara Tourne-Rose, som sjunger sin själs bekymmer för träden på Kolmården, som äro henne så kära därför att de likna hennes barndoms älskade teaterkulisser, endast så oändligt mycket vackrare med en så mycket större scen och sådana fagra skyar. Och hon är glad och lycklig tillsammans med de båda landsflyktige kungamördarna, ända tills de älska henne båda. Han ler och gråter och sjunger och fröjdas med de båda jungfrurna på slottet, ända tills de båda älska honom och han gåckar dem alla och trot-sar dem som vilja henne ondt, tills de älska henne alla och hon är hvarken hon eller han, utan bara det gåtfulla naturbarnet, aktrisens barn utan namn och kön, musikens, poesimens skönhetens älskling, som aldrig bindes af de trånga banden. Hon dör till slut för en kula från en af dessa, som trodde henne vara en kvinna som andra, faller på en maskeradafrättning, hölj-d i dunkel som en fråga utan svar.

I Grimstahamns nybygge, i Ladugårdsarrendet, i skildringen af den krets, hvilken står som bärare af alla törnsbokens berättelser, i de allra flesta af dessa dikter själfva har Almquist målat svenska kvinnor med varma, fosterländskt klara färger, kvinnor med hjärtat fullt af harmoni och ljufhet, kvinnor, som hysa kärlek, spegellikar som våra sjöars vatten, komma med glans af Nordens sköna sommar i de gyllene lockarne och de blå ögonen. Det är den fosterländska grundtonen i hans väsen, som här bryter fram, det är här hans sångmö framträder afklädd allt det fantastiska sagoskimret, men lika mäktig, lika behagfull och intagande i sin rena, friska, nordiska skönhet.

Jag har icke åsyftat att ens tillnärmelsevis uttömma mitt ämne eller att lämna några psykologiska utredningar af de Almquistiska kvinnokaraktererna. Men jag har velat vrida rundt en gång denne underlige mans fantastiska kaleidoskop af skimrande färger, bisarra och trolska, skira och lockande med det underbaras magiska tjuskraft.

FRÅN ETT POLSKT HEM I LITHA- EN. FÖR IDUN AF MARK STERN.

FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N.R.

DEN FRANSKA guvernanten stod tydligen högst af den lönade personalen. Hon var en fröken *de* någonting, hvilket sannolikt imponerat mycket på familjen. I Polen mer än någon annan stans finner man adelsfångan florera. Frun i huset bar naturligtvis en adelskrona som brosch. I Sverige har jag vanligen funnit denna lilla oskyldiga prydnad på fattiga adelsfröknar eller på adelsfruar af borgerlig härkomst, sannolikt i båda fallen af fruktan att möjligen bli tagna för något mindre framstående! Härute hittade jag den på denna

lilla stenrika fru, född af och gift in i verkligt goda adelsfamiljer, och som endast för sin egen ständigt nya, innerliga tillfredsställes skull bar sitt adelsmärke i denna undan-gömda vrå af landet.

Fröken *de* någonting var emellertid den, som skulle bibringa barnen begreppen om fint och elegant sätt. Hon var synnerligen tillgjord och talade en synnerligen vulgär, jag misstänker schweizisk, fransyska. Hon anförtrodde mig, att hon saknade sitt älskade Paris oerhördt, att Ryssland var utan alla lockelser för en person med hennes intressen, men att hon stod ensam i världen och måste förtjäna sitt bröd, och att hennes lefnadshistoria var något alldeles ovanligt sorgligt. Jag märkte, att hon förstulet koketterade för informatorn, som dock föraktade henne.

Informatorn var en ful ung man med ett flammande rödt hår, en polsk student från Riga. På hans ytterligt tysta och tillbakadragna sätt förstod jag, att han var mycket fattig. Frun i huset bekräftade min förmodan: en professor hade rekommenderat honom, han hade knappt haft bröd för dagen — men, tillade hon utan vare sig klander eller intresse, »*c'est un révolutionnaire* — det är en revolutionsman!» Jag försökte närma mig »revolutionsmannen», fråga honom något om universitetsförhållanden o. d., men jag fick icke något utbyte däraf. Högt rodnande besvarade han frågorna så knappt som möjligt, kanske innerst med en bitter känsla för denna främmande dam, som han väl antog bara ytligt nyfiken, utan ett begrepp om hvad det var han ville arbeta och strida för. Jag har ofta sedan undrat hvilka öden, som blifvit den unge, tyste »revolutionsmannens».

Middagen, serverad af tre rätt ovärdade betjänter, en gubbe, som varit trettio år i huset, samt två yngre, möjligen »Dimitri» och »Ivan», var riklig och god. Man förstär att äta i polska hus. Det franska köket har säkert där haft en del inflytande, utan att dock förtaga den speciella karaktären. Jag vill endast nämna ett par rätter, till husmödrarnas fromma. Förutom buljong serverades en soppa, som bestod af sur mjölk, pepprad och med ilagda kräftstjertar, bitar af gurka, dill och litet is! En god soppa är rödbets-soppa; den är starkt syrlig och serveras varm med ilagda små köttfrikadeller — eller hvad det nu heter! En vanlig rätt är en sorts pastejer eller egentligen långa hvetebröd, i hvilka äro inbakade hårdkokta, finhackade ägg, ris och hackadt kött, allt hvarfals och väl kryddadt. Ingenstans får man stekta kycklingar som i Polen, stekta endast i smör och med rik fyllning af hackadt bröd, ägg och persilja.

Men låtom oss lämna dessa detaljer och tömma det glas champagne, som oss gäster till ära bjöds på Czasniki. Det bjöds förresten två sorters »skum», en finare för finare bordsändan och en annan, som tog vid hos barnen och hamnade hos bokhållarne. Vid skålen, som värden utbragte, reste vi oss alla, klingade med hvarandra och klingade alla särskildt med värdinnan; herrarne kysste hennes hand. Vid ett par följande skålar upprepades samma uppträde under tillönskan: »*à votre santé!*» eller andra artigheter.

Efter middagen företogo vi en promenad i trädgården, som företedde både blommor och frukt i riklig mängd. En stor trädgård, vidlyftiga och dyrbara drifhus, såsom aprikos- och persikohus, druffhus, ananashus, är en lyx, som de förmögna godsägarna gärna bestå sig — och en lyx är det, då försäljningen till följd af de ogynsamma kommunikationerna vanligen är ytterst ringa. Jag hörde talas om en rik polack, som tre gånger om året lät vattna i

A. B. MAX SACHS STOCKHOLM

Guldmedalj
Stockholm 1897.

Guldmedalj
Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halvesiden — bestående af: **1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter** samt **1 Salongsbord**. Komplet **725 Kr.**

Förfrågningar besvaras omgående.

sina drifhus och på spalierna med oxblod. Hvarje vattning kostade flera hundra kronor — men hans fruktträdgård, från hvilken aldrig någonting såldes, var vidtberömd och hans ögonsten. Sådana kunna polackerna vara!

Vi började nu tala om att åka hem — men det var omöjligt, innan vi druckit te. Det skulle strax serveras. Förgäfvos protesterade vi, att vi ju nyss stigit upp från bordet, — en kopp te måste vi ha.

Det långa middagsbordet var nu omdukadt. Vid hvarje plats voro tallrik och en särskild assiätt med upplagda fyra, fem olika sorters sylt. Polen är alla delikata och de mest olika sylters land, och sylt bjüdes, så snart te bjüdes. På bordet fanns dessutom bröd, kakor, smör, honung, citronskifvor till teet, stora meloner och gröna vattenmeloner samt allehanda annan frukt. Alla familjens medlemmar trugade och persuaderade. Vid fruns i huset bordända stod en jättelik kokande samovar (tekök) och ur den hvita porslinstekannen — aldrig silfverkanna för te! — hällde frun upp den doftande bruna drycken i koppar för dem, som begagnade grädde, och i glas för de andra. Sockret lade hon först i och, sannolikt för att därmed betyga sin välvilja, en orimlig massa socker. Jag observerade, att ingen polack drack mindre än två, tre glas.

Nu var det tid att ge sig af — våra hästar äro framme, de tre betjänarna springa om hvarandra i sina smutsiga livrèer och göra alls ingen nytta, hela familjen är samlad på trappan. Det är ett allmänt kyssande — herrarna kyssa på handen, damerna en gång på hvardera kinden, den gamla hushållsmamsellen, som dessutom är trotjänarinna och inventarium, kysser på axeln. Herrn i huset störtar artig och nervös fram och stöder mig under armbågen, medan jag går utför trappan. Han har redan förut på liknande sätt förut hjälpt min kusin i vagnen!

Än ett adjö — och så bär det i väg i den sköna sommarkvällen.

»Nå?» säger min kusin, »är det likt Sverige och svenskarna?» Själ är hon ju mycket mer europeiska än egentligen polska.

»Nej, det är verkligen olik Sverige och svenskarna. Så på samma gång slarfvigt och hjärtligt, ehuru utan öfverflödet i materiellt afseende, tror jag icke man skulle finna det hos andra hemma än möjligen — säger *möjligen* — artister. Men dessa människor äro allt annat än artistiska. Deras vyer äro små, deras världskänedom ingen. Jag såg i dag det ena löjlige eller lustiga draget efter det andra — och ändå kan jag ej finna dessa människor löjlige. Hur ledsamt de än ha — och de måste ju känna det ibland i sin afskildhet — missunna de dock ingen att ha roligare. De äro inte småaktiga. Ehuru de hvarken ha sett eller kunna stort, förstodo de framför allt annat att vara artiga och hjärtliga. De flesta mellanklassvenskor —

äfvén dessa ju i allmänhet rätt oerfarna och okunniga — förstå det så litet. De jämföra städse sin egen lott med andras, och i tysthet smyger ofta en viss bitterhet in i deras hjärtan; och deras män äro ofta gentemot främmande tunga och stela...

Alla dessa polacker tycktes mig ha åtminstone gästvänlighetens hela älskvärda grandezza oafkortad öfver sig.

Och så »lösaktighetens! Det är omöjligt att tänka sig något vansinnigare än dessa tre betjänter, som hela dagen sofva eller springa om hvarandra, hela den här af kvinnliga tjänare, som följer efter dem, detta stall på 20—30 över samma hästar, detta nya hus, inrättadt som ett hotell, men utan ingång, pappersfabriken, som kostar och sannolikt alltid kommer att kosta 100,000 kronor om året! Men det är karaktäristiskt. Och karaktären i det kan klandras af en visare person än jag, men kan omöjligt kallas ful, låg eller småsint. För mig är den dessutom i sin omedvetenhet och vänliga planlöshet både rolig och sympatisk.»

EN NYÅRSFEST MED ANDEFRAMKALLNINGAR.

FILHARMONISKA SÄLLSKAPET i Stockholm firade härom dagen sin nyårsfest å Restaurant National under stor tillslutning. Klubbmästaren framträdde till en början och beskärade sig i en lång harang öfver en klubbmästares vedervärdigheter samt att spexet måste inställas, enär alla medverkande gifvit återbud. I samma ögonblick anmäldes emellertid »h:s höghet prinsessan Karadja och mr Peters» — och detta blef räddningen! Prinsessan öfvertalades nämligen nu att genom mediet hr Peters låta direkt från andevärlden framkalla flera af musikens heroer. Klubbmästaren tillät den näsvisa frågan, om de

FRÅN FILHARMONISKA SÄLLSKAPETS NYÅRSFEST. EN MUSIKALISK ANDEFRAMKALLNING. W. FAHLSTEDT FOTO.

voro på »Peters edition». Dessa gäster från andevärlden, som synas å vår af den skicklige maskören hr W. Fahlstedt tagna fotografi, voro, räknadt nederst från vänster och öfre raden från höger, Liszt, Wennerberg, Offenbach och Söderman samt Bach, Wagner och Verdi. För öfrigt synas på bilden prinsessan själf, mr Peters samt tvänne spanska studenter, härliga tenorer, som sjöngo glödande spanska kärlekssånger. Publikens öfverraskning var stor, men odeladt angenäm, då nu de andeframkallade storgubbarna, i st. f. att föredraga högtidliga saker af dem själfva, började den ene efter den andre sjunga de mest uppslupna, komiska och vitziga kupletter ur dagens »on dit!». Sedan gubbarne slutat, uppmanar dem prinsessan att sjunga en svensk fosterländsk sång med följande ord: »Träden fram och Dänen lik!» Och gubbarna defilerar vid dess toner i gåsmarsch genom salen under stormande munterhet.

De spanska studenternas vackra prestationer afslutade det hela. Själfva texten till »spexet», fullproppad med roliga vitzar, hade till författare dirigenten dir. Erik Åkerberg, de särdeles roliga

kuppletterna herrar Scheele, Dorph och Winge.

Efter supén bjöds på ännu ett nummer, nämligen herr Borch, som på ett alldeles mästerligt sätt sjöng Margarethas stora aria ur Faust med klar och vacker — sopran!

»MODERNA STÄDER».

IVÅRT FÖRRA nummer omnämnde vi den högelingen intressanta utställning af de prisbelönta och inköpta projekten till stadsplan för Göteborg, som varit anordnad på Fria Konsternas Akademi i Stockholm.

Vi äro i dag i tillfälle att visa några bilder från denna täfning, hvilken är märklig, särskildt på den grund, att den kan betraktas som en lysande seger för de nya idéernas målsmän på detta område. Under det gångna seklets sista årtionden har nämligen en allt kraftigare reaktion gjort sig gällande mot det själlösa skematiserande sätt, på hvilket anläggandet af våra nya stadsdelar och »reglerandet» af de gamla under allt för lång tid har utförts.

Vi behöfva ej söka länge för att finna resultatet af dessa lättvindigt upprättade stadsplaner.

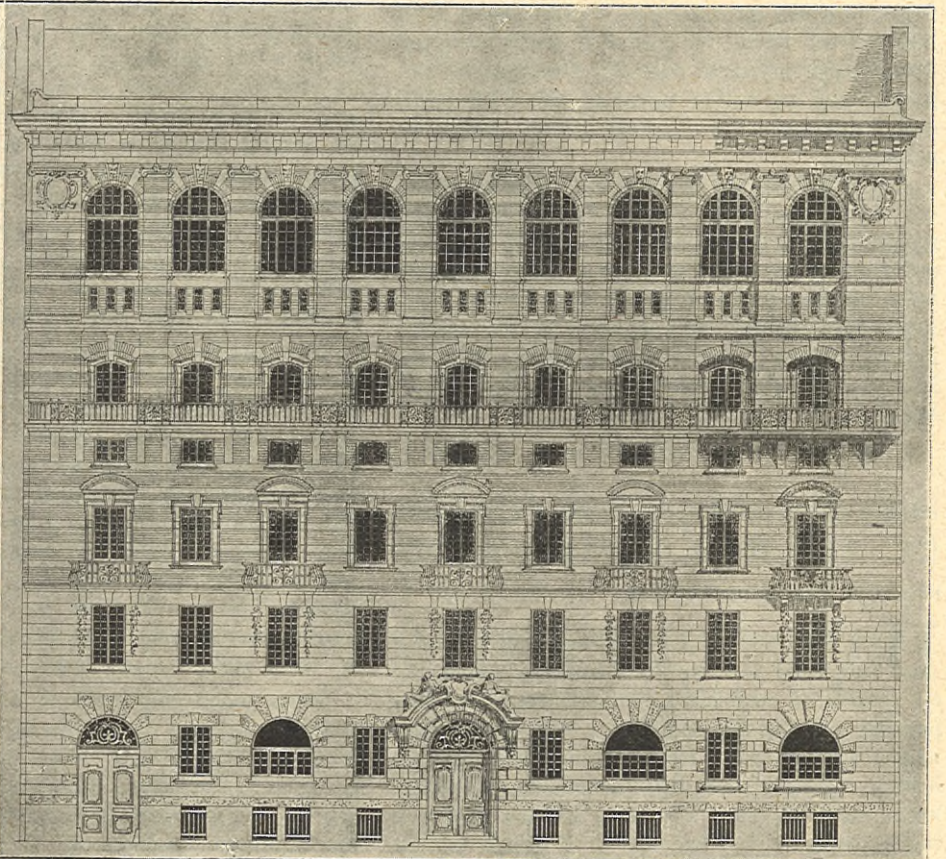
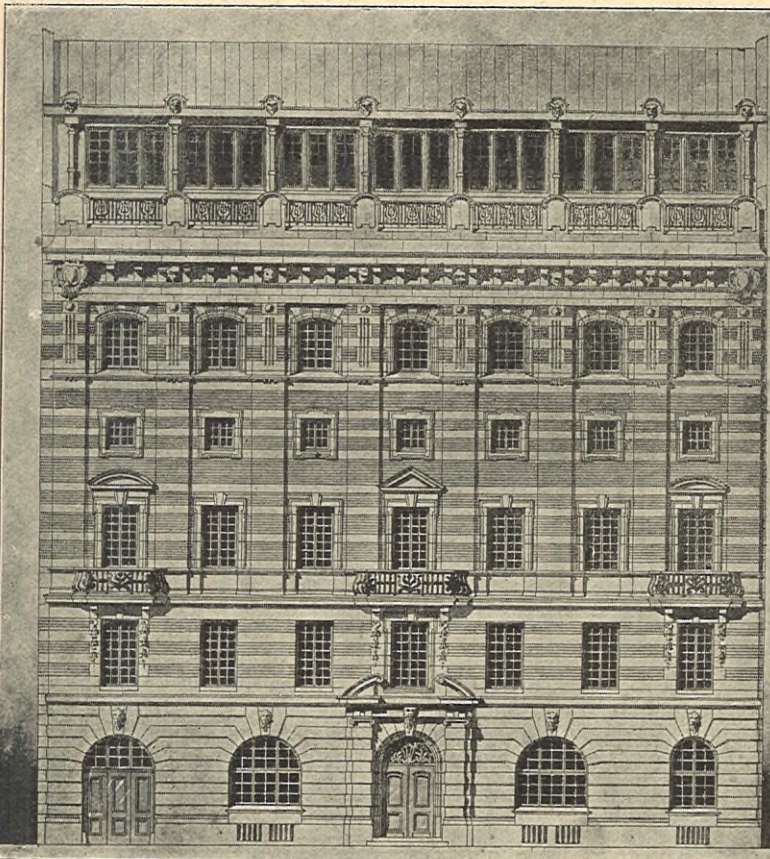
De allra flesta af våra moderna städer äro planlagda enligt det kända rektangelsystemet, med ett antal lika breda, snörräta gator, dragna parallellt med och vinkelrätt mot hvarandra. Att här och där en ruta lämnats obebyggd under namn af torg minskar knappast den ohyggliga enformigheten och stelheten. Men dessa planer äro dock de mest praktiska, torde någon invända. Knappast, för någon annan än den, som skall upprätta dem, ty hans arbete blir reduceradt till ett minimum.

Trafikens fordringar tillfredsställas visst icke af dessa två gaturiktningar, och det praktiska bebyggandet, hygienien, brandsäkerheten m. m. befordras ingalunda af raka gator eller rektanglar.

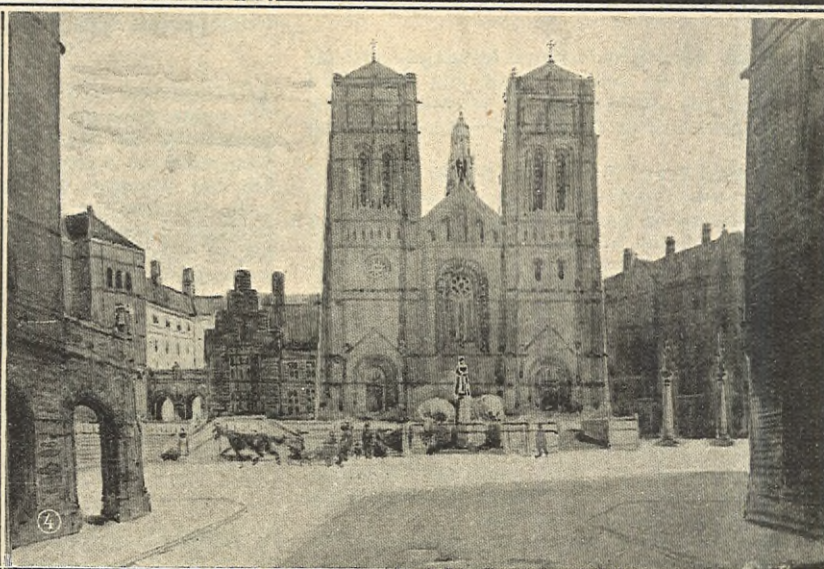
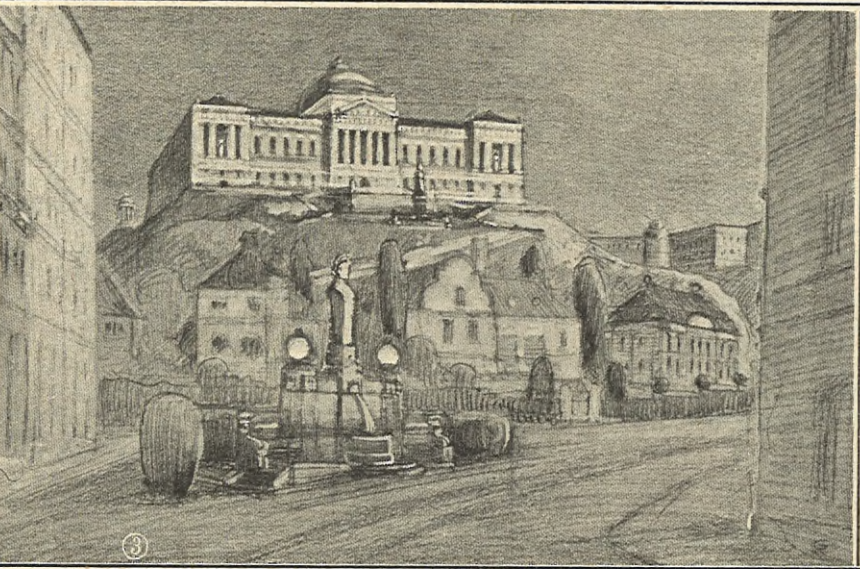
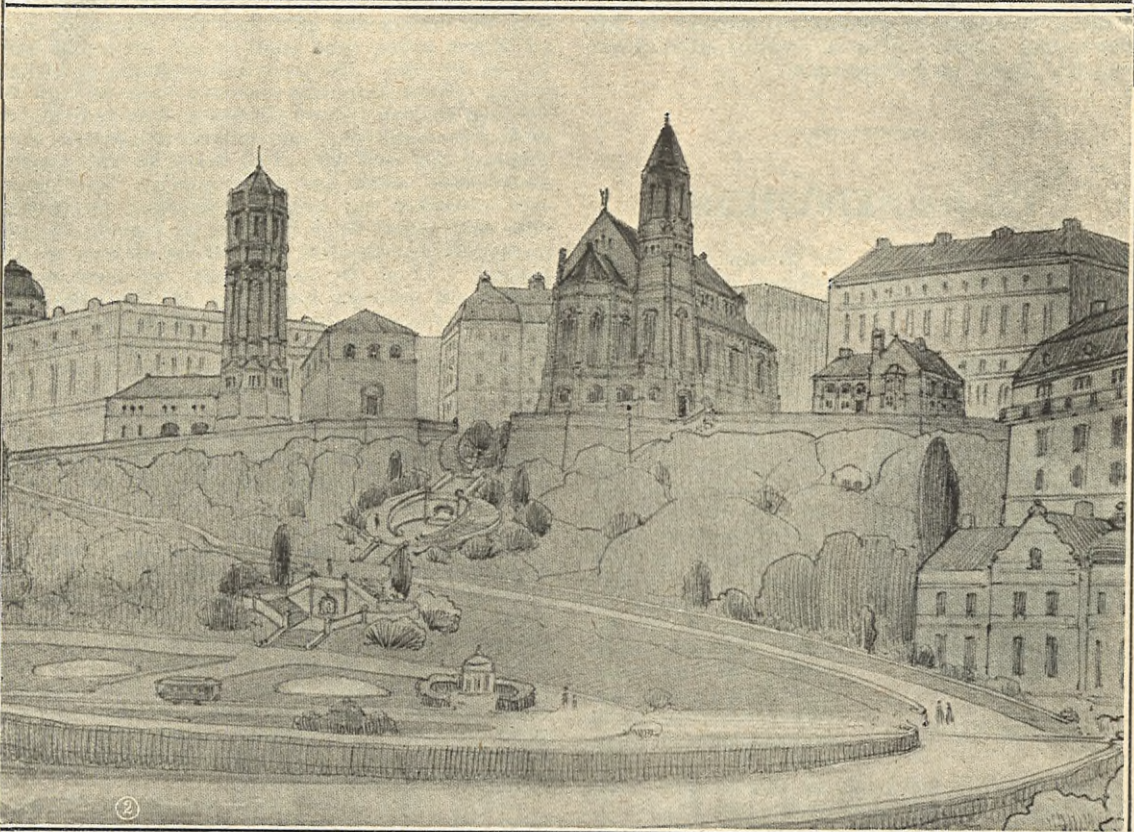
Hvad slutligen utseendet beträffar har man kommit sorgligt nära motsatsen till skönhetsidealet.

Man behöfver blott betrakta Vasastadens eller Östermalms tröstlösa stenöknar för att komma underfund med, att här ej är som det bör vara.

Framför allt visar det sig i kuperad terräng, där »systemets» alla nackdelar nå sin kulmen. Kolossala summor bortkastas på sprängningsarbe-

DE SVENSKA TELEFONANLÄGGNINGARNA I RYSSLAND. 1. TELEFONBYGGNADEN I WARSCHAU. 2. TELEFONBYGGNADEN I MOSKWA. ARKITEKT: PROFESSOR I. G. CLASON.

ten, hvilka kunnat undvikas genom att med mjuka böjningar följa terrängen, hvarigenom såväl trafikens som skönhetsens kraf bättre kunnat tillgodoses.

Huru oändligt mycket, som kan vinnas i estetiskt hänseende, vet hvar och en, som varit i tillfälle att se och njuta af Tysklands pittoreska medeltidsstäder, af Italiens praktfulla stadsanläggningar och Paris monumentalplatser. Det djupa intryck af konstnärlighet och harmoni, som dessa göra, beror nämligen ofta i högre grad på anordningen och placeringen än på de enskilda byggnadernas arkitektoniska utstyrel. Paris visar dessutom, huru trafikens fordringar kunna och böra tillfredsställas i en storstad.

Förkämparne för de moderna sträfvandena på detta område hålla före, att ett verkligt praktiskt verk kan åstadkommas samtidigt med att de estetiska fordringarna i högsta måtto tillgodoses. Att detta är möjligt bevisas till fullo af de vid den internationella täfingen i Göteborg prisbelönade projekten.

Dessas författare tillhöra tydligen denna moderna skola, som söker tillgodogöra sig och utveckla de naturliga terrängförhållandena och resurserna samt vid anläggningen af gator och öppna platser åstadkomma omväxling, trefnad och behag för invånarne och dessutom bättre än hittills ordna för trafiken och bebyggandet.

Vid studerandet af dessa planer finner man snart några allmänna hufvudtankar och principer, som begagnats för nåendet af detta mål. Området i fråga, hvilket är ungefär så stort som det nuvarande Göteborg, är till sin nedre del — närmast Vallgravven — söder om Vasaparken och Lorens — tämligen slätt, men de södra delarne förete i stället en storartad, omväxlande bergnatur, med mer än dubbelt så stora höjder som på »Söder» i Stockholm.

FRÅN UTSTÄLLNINGEN AF FÖRSLAGSRITNINGAR TILL DET NYA GÖTEBORG. 1. GIBALTARBERGEN FRÅN GETEBERGSKAPELLETS TERRASS. 2. LANDALAPLATSEN. 3. ASCHEBERGSGATAN. 4. BOHUSTORGET. SAMTLIGA DESSA FÖRSLAG AF INGENIÖR N. GELLERSTEDT OCH ARKITEKTEN T. GRUT. 5. PERSPEKTIVBILD FRÅN B. JUNGS OCH O. BOMANSSONS FÖRSLAG.

I denna svårlösta, men tacksamma terräng hafva gatorna framdragits på för trafiken fördelaktigt sätt efter terrängen, så att större planeringsarbeten undvikits och ett ekonomiskt godt resultat erhållits. Första pristagarne — arkitekterna P. Hallman och F. Sundbärg — ha särskildt lagt sig vinn om ordnandet af bergsområdena i estetiskt hänseende, hvaremot de ej varit så lyckliga vid planerandet af de centralare, lägre belägna delarne af området. I såväl detta som det med andra pris belönade förslaget — författare civilingenör N. Gellerstedt och arkitekt T. Grut — har den regel följts, att å de mera svårbebyggda bergsslutningarna förlagts villakvarter och planteringar, under det att själva höjdpplatåerna bebygts med stora sammanhängande byggnadskvarter och på de högsta topparne förlagts allmänna och mera monumentala byggnader, såsom vattentorn, kapell och kyrkor, stiftelsebyggnader, skolor och dylikt, hvilka just genom sitt läge verka i hög grad dominerande och pittoreska. Denna anordning är utan tvifvel den riktiga i såväl ekonomiskt som estetiskt hänseende. Andra pristagarne ha särskildt genom ett dussintal konstnärligt utförda perspektivbilder för en större allmänhet åskådliggjort dessa nya idéer, och äro vi nu i tillfälle, att visa några af dessa bilder. Å den första synes »Gibraltarborgen», sedda från »Geteberget», å den andra ett parti af »Landalabergen» samt å den tredje ett förslag till bebyggande af det branta berget i fonden af Aschebergsgatan. Såväl detta som Gibraltarborgen ha gjorts tillgängliga genom bergbanor.

De nya idéernas målsmän lägga äfven stor vikt vid den estetiska behandlingen af såväl gatorna genom anordnandet af fondbyggnader, krökningar, förskjutningar m. m., som de öppna platserna, hvilka komponeras så, att den samling af monumentala byggnader, man där önskar placera, verkligen komma till sin rätt, samt så att de bilda en sluten, lugnt monumental eller pittoresk helhet, samtidigt som de på ett förmånligt sätt fullgöra sina funktioner i trafikens intresse.

I detta hänseende äro särskildt de tre finska förslagen samt det nyssnämnda med andra pris belönade projektet af största intresse. Af de finska förslagen meddela vi en bild från det af arkitekterna B. Jung och O. Bomansson i Helsingfors komponerade.

Resultatet af denna täfning, hvilken är den första i sitt slag i Sverige, är mycket glädjande, då den visar, att de, som vilja förändra planerandet af våra städer från ett rent geometriskt och handverksmässigt linierande till en verklig konst, icke endast hafva vackra teorier att uppvisa, utan kunna i verkligheten praktiskt realisera desamma. Äfven är det af intresse att, ehuru två tredjedelar af de täflande voro utländingar, likväl de två bästa förslagen hade svenskar till författare, hvilket visar, att vårt land är i besittning af kunskapsrika och praktiska förmågor på detta område.

Nu får man hoppas, att det goda föredöme, som Göteborgs stad gifvit, måtte snart mana till efterföljd på många håll och först och främst i Stockholm, där redan mycket är för alltid förstördt, men där det gäller att rädda hvad som räddas kan, innan det blir för sent.

SVENSKA TELEFONANLÄGGNINGAR I RYSSLAND.

DET ÄR EN SEDAN länge fastslagen sats, att Sverige står främst bland alla nationer i fråga om ett välordnat telefonväsen och att svenskarne äro de flitigast telefonerande bland alla folk.

Ingen stad äger i förhållande till sin folk mängd så många telefonledningningar som Stockholm, och de telefonapparater, som konstrueras i den svenska hufvudstaden, hafva på grund af sin förträfflighet och sin tilltalande yttre form vunnit en spridning, som utan öfverdrift kan kallas världsomfattande.

Våra telefonbolag tillhöra Stockholms sevärheter, och särskildt väcker Allmänna telefonbolagets hus, hvans kvadratiska, öfver hela Mälarestaden synliga torn samlar inom sina järnbalkar bolagets tusentals ledningar, hvarje främlings beundran och intresse.

Men detta lifskraftiga bolag, som med ungdomlig energi arbetar i det röda stenhuset vid Malm-skilnadsgatan, håller nu äfven på att slå rot hos vår stora granne i öster, Ryssland.

Myndigheterna i Moskwa och Warschau inbjödo, som bekant, för en tid tillbaka västerns nationer till täflan om telefonanläggningar i de båda ofvannämnda städerna. Stockholms allmänna telefonaktiebolag afgick med segern, oaktadt ett

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af Läkare-auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

stort amerikanskt millionbolag, världskunnigt för sin skicklighet på telefonteknikens område, var med i täfningen.

Då allmänhetens intresse för vårt telefonväsen i dessa dagar ytterligare skärpts genom förslaget om statens öfvertagande af all svensk telefontrafik, ha vi här af funnit anledning att i bild återgifva det yttre af de beramade telefonbyggnaderna i Moskwa och Warschau, hvilka vårt allmänna bolag åtagit sig att uppföra.

Svensk-dansk-ryska telefonaktiebolaget, som Moskwa-bolagets officiella namn lyder, skall såreget nog, slå ned sina bopålar på den tomt, där svensk-norska konsulatet under många år haft sina lokaler.

Detta telefonpalats kommer dock att tillsvidare endast existera på papperet, enär man under de närmaste åren först ämnar begagna sig af äldre lokaler på samma plats.

Däremot skall nyanläggningen i Warschau — Telefonaktiebolaget Cedergrén — påbörjas redan om några veckor. Ritningarne till de båda telefonstationerna äro uppgjorda af professor J. G. Clason, som bekant en af vår hufvudstads förnämsta arkitekter.

Helt visst skola våra telefonteknicis ingripande i de båda östeuropeiska storstädernas kommunikationsväsen åstadkomma en lifligare telefontrafik därstädes än tillförene, så mycket hellre som afgifterna genom de nya anordningarne blifva väsentligt reducerade. I Moskwa har telefonabonnemanget förut belöpt sig till 250 rubel, men blir nu nedsatt till 79, och i Warschau få abonnenterna hädanefter tillgodogöra sig telefonens välsignelser mot en årsafgift af 69 rubel, efter att tidigare ha betalt 150 rubel.

Alltså ha ännu en gång svensk ingenjörsskicklighet och svensk energi gjort landvinningar långt bortom fosterjordens gränser till fromma för folk och kultur. Sådant tillhör de fredliga eröfringarne och äro därför de lyckosamma.

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN MILLIONGÅFVA. Sir Ernest Cassel, den framstående engelske bankiren, hvilken såsom stor aktieägare i mellersta Sveriges järnvägar och Grängesbergs gruffält tidigare spelat en märklig roll i vårt lands merkantila lif och i Grängesberg lämnat varaktiga spår af sina lyckliga spekulationer, dels i det ståtliga samlingshus, som där finnes och uppkallats efter gifvaren, dels i platsens varmbadhus, har nyligen ställt en summa af 200,000 pund till konung Edwards förfogande, och har konungen beslutit härför upprätta ett sanatorium för lungsjukt patienter i England.

ERNEST CASSEL.

Det är med anledning af sina nyligen fyllda 50 år som sir Cassel gjort denna jättedonation — och på ett vackrare sätt kan väl näppeligen en storkapitalets man illustrera sin födelsedag.

KVINNLIGA GYMNASIÄLLSKAPET, som sedan flere år tillbaka anordnar kurser i friskgymnastik för arbetande kvinnor, har nu börjat vårterminens kurser, af hvilka den för nybörjare har sina öfningar måndagar och torsdagar kl. 8,15 e. m. och den för mera försigkomna tisdagar och fredagar samma tid. Den förra kursen ledes af fröken Sigröd Nicodemi, den senare af fröken Elsa Svensson. Anmälningar till deltagande i öfningarna kunna ske samma dagar och tider under januari månad, och är det att hoppas, att Stockholms arbetande kvinnor flitigt skola begagna sig af detta tillfälle att få en hälsosam och upptriskande kroppsrörelse. Afgiften är endast kr. 1,25 för vårterminen och gymnastikdräkter utlänas gratis.

KAMRATEN, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, är Nordens förnämsta och mest omtyckta ungdomsblad och kostar för helt år endast 3 kr.

BLÄCKFISKEN. SKISS FÖR IDUN AF SIGNILD.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R

AREN GINGO. Sannings- och frihetsförbundets stödjeplare skingrades och den nya generationen hade ej tid att ägna sig åt lifvets eller dagens brännande frågor, utan studerade feberaktigt och ensidigt med examensmålet ständigt hägrande för ögonen. Snart stod Max Hagen som ensam medlem af förbundet. Han hade öfrat tid och penningar för att åter samla en flock ungdom kring sin fana, men misslyckats. Sina egna studier hade han vanskött, hans anseende stod i ohjälpligt sjunkande, fattigdom och nöd hotade, till och med hans utseende hade undergått en förändring till det sämre och präglades af elände och utsväfningar.

Då försvann han plötsligt, utan att låta någon enda veta, hvart han begaf sig. Efter två år kom han åter. Man hviskade mycket om denna mellantid, men ingen vågade tala högt, ingen visste något med full säkerhet. Max Hagen började emellertid arbeta, obekymrad om de smygande hviskningarna, om förtalet och de dunkla rykten, som voro i omlopp. Efter några år hade han tagit igen det försummade, aflagt lysande examina och skaffat sig en oberoende ställning, som med hvarje år blef allt mera framskjuten. Hans kunskaper och snille tvingade sig fram, och nu talades allmänt om, att han var själfskrifven till den lediga professuren i astronomi. Under sina förnedrigsår hade Max Hagen lärt sig att hata och förakta lifvet och människorna. Det var, som om hans ädlare känslor dött, och i deras ställe trädde fram fula fel, hvilka han själf med sin nuvarande syn på tingen ansåg fullt tillätliga och för hvilka han ej ens blygdes. De mest framträdande egenskaperna, själfva hufvudfaktorerna i hans dagliga lif voro egoism och njutningslystnad. Han ägde ingen enda vän bland de yngre universitetslärarne, umgicks ej ens med dem. Nej, bland de allra yngsta studenterna sökte han sitt umgänge. Ynglingar, som utmärkte sig genom glänsande begåfning eller originalitet slogo mest an på honom, väckte hans tillfälliga intresse, och det var nu hans sköna uppgift i lifvet att »taga hand» om dessa unga, utöfva sitt hemska inflytande på dem samt lära dem att leva efter sitt mönster. Så länge de roade honom, var han vänlig emot dem, då han tröttnat, öfvergaf han dem utan vidare. Ingen hade så länge förstätt att behålla hans gunst som Olagus och Lars Brenner, men dessa voro också kloka nog att aldrig besvara honom hvarken med anklagelser eller sentimentala utgjutelser af något slag. Han var slösande frikostig, när det gällde att bjuda sina vänner på fester och nöjen, men han lånade aldrig ut ett öre.

Det var denne man, hvans bekantskap bröderna Inger gjorde första aftonen, sedan de anländt till universitetet. Max Hagen fattade från början intresse för de båda ynglingarna. Bertils öfvermod, själfsäkerhet och friska entusiasmer roade honom, och han kände sig tilltalad i högre grad än han skulle ansett möjligt af Stens blyga väsen och liffulla, lysande ögon, som talade sitt eget tydliga språk, oberoende af läpparnas ord, hvilka sällan förmådde uttrycka den varmhjärtade, lidelsefulle ynglingens verkliga känslor.

Något öfver ett år hade förgått, och vi återfinna Sten Inger ensam i sitt rum. Han hade blifvit mycket förändrad, var längre och magrare samt mycket blek. Han halfåg i en hvilstol vid fönstret med ansiktet vändt mot den tända gaslyktan på gatan utanför. Hela hans ställning angaf trötthet och kraftlöshet och ljuset i hans stora ögon syntes slocknad, lifvet däri domnad.

Den känslige ynglingen med den heta själen och den starkt idealistiska anläggningen hade blifvit en riktig älsklingsleksak för Max Hagen, som roade sig med att bryta ned alla Stens praktfulla luftslott, reta honom att byta ord med sig samt njöt sedan af hans vanmäktiga harm och smärta, när han måste erkänna sig besegrad. Förr hade Sten slutat hvarje dispyt med orden: »Jag känner, att du har orätt, Max, men jag kan inte bevisa det.» Men på sista tiden hade han aldrig disputerat, endast gjort svaga invändningar och sedan hopplöst suckat. Det var ej utan, att han börjat bereda Hagen allvarliga bekymmer. Han ville ej låta trösta sig af de fröjder, denne skaffade honom, kunde ej se på lifvet med den kalla, egoistiska blick, den andre ville gifva honom, utan slöt sig endast rysande inom sig själf, olycklig, hopplös, sjuk till kropp och själ. Det fanns intet i Stens omgifning, som kunde motverka »bläckfiskens» gift. Bertil kastades som ett rö hit och dit, blossade upp och förgick sig med ord och gärningar. Han behöll dock trots alla förvillelser

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.

Erhålles å alla apotek och kemikaliefärre.

Tillverkare: Bauer & Co., Berlin S. O. 16.

SANATOGEN

sin själf tillit och tron, att allt till sist skulle reda sig. Men Sten, han var bruten, i hur hög grad visste endast han själf.

Det var en af Stens svåra dagar. Han hade fått bref från hemmet.

Alla hade denna gång skrivit till honom, till och med de två yngsta, som nätt och jämnt kunde forma bokstäfverna. Det skar honom djupt in i själen att läsa alla dessa ömma ord, hvari dock en underström af oro röjde sig. Han hade i brefven till sina närmaste ej kunnat ljuga genom att säga, att han skötte sig och var lycklig, men ej heller hade han kunnat säga dem, hur djupt han kände sig sjunken, hur ovärdig deras kärlek han var. I sina bref till hemmet hänvisade han ständigt till framtiden, då allt skulle ligga klart och ljusst framför honom. I ett bref, särskildt ställt till modern, anförtrodd han henne, att han befann sig i en brytningstid, att allt kring honom syntes dunkelt och dystert, att mäktiga krafter fattat honom och tvungit honom att se lifvet med andra ögon, att än voro hans meningar ej fullt bestämda, men att han som förr, ja, långt mera älskade det, som var ljust och skönt och rent, längtade och törstade därefter som fången efter friheten. Det var detta bref, som hans moder nu besvarade. Hon sade, att hon dagligen och stundligen i tanken gjorde besök hos sina två lössläppta fåglar, att hon bad till Gud, att han skulle bevara deras barnatro och deras barnaoskuld. »Dina klara, genomskinliga ögon och din rena panna, Sten, äro min fröjd och min stolthet. Mätte aldrig den dag komma, då du måste böja ditt hufvud inför din mors blick!» Med dessa ord hade hon slutat sitt bref.

Sten kunde ej glömma dem.

Han upprepade dem ständigt med allt mera tilltagande smärta. De brände honom och väckte tusen mörka minnen till lif, minnen från det gångna året, det enda mörka i hans lif: inre kamp, yttre påtryckning och tvång, ovärdiga nöjen, försummade plikter, slarf i affärer, vansköta studier, själförakt, blygsel, trötthet, sjukdom, allt vaknade till lif, växte sig starkt och öfverväldigade honom. Hade ej Sten älskat de sina så högt, att han ej nändes bedröfva dem, så hade han genast rest hem, bekämt allt och bedt om förbarmande, men han nändes ej, han ville först blifva bättre, hafva öfvervunnit det svåraste, men sedan... Dock, skulle han någonsin kunna möta föräldrars och syskons rena, milda blickar, utan att blygas, utan att känna sig som en usling? Aldrig.

Och Sten gömde förkrossad ansiktet i händerna.

Då vaknade inom honom en stark vrede mot den, som röfvat ifrån honom barnatro, lifsmod — allt, och han steg upp och skyndade — enligt sin vana lydande en impuls — ut, bort att ställa Max Hagen inför rätta.

Ehuru det var nära midnatt, satt denne än och arbetade vid sitt skrifbord. I en länstol halfåg en kvinna, klädd i en ljus, löst sittande dräkt och med håret — ett böljande, mörkbrunt hår — utslaget. När doktor Hagen såg det förstörda uttrycket i Stens ansikte, befallde han kvinnan gå in i nästa rum. Hon lydde motsträfvigt, sedan hon först kastat en betydelsefull blick på ynglingens vackra, bleka ansikte.

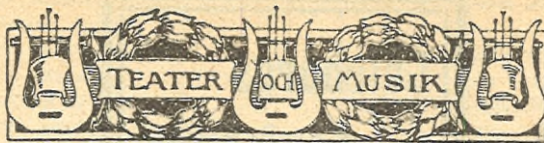
Max Hagen lade bort sin penna och frågade Sten, hur det var fatt.

»Hur det är fatt,» upprepade ynglingen med en röst, som lät onaturligt tjock och hes af ansträngningen att göra den stadig. »Det kan du väl se själf. Eller tror du, att det inte käns, då det utöfvas ett sådant inflytande på en, att ens eget och verkliga jag går under och förtäres bit för bit? Hvert vill du egentligen ha mig här? När skall jag bli lik er andra, nöjd med uselheten inom och utom mig? Nu har du lekt med mig länge nog, nu är det tid att göra upp.»

»Du hinner ju ingen väg med dina studier. Så länge man känner sig vara en odåga, kan man naturligtvis ej vara belåten. Börja arbeta, och du skall få se, att du snart skall ha öfvervunnit de där sjukliga grillerna, som nu anfakta dig,» sade Hagen stelt.

»Men hvem har tagit min arbetslust, om inte du!» utropade Sten utom sig.

(Forts.)

KUNGL. TEATERN har, såsom vi i förra numret i korthet hunno nämna, beredt hufvudstadens musikaliska publik det sällsynta nöjet att under den förflutna veckan få höra en af samtidens främste violinister, nämligen professor *Emile Sauret*. Vid tvänne af k. teaterdirektionen anordnade konserter har han haft tillfälle visa sina framstående egenskaper som virtuos på sitt instrument: en teknisk fullkomlighet, som ej vet af några som helst svårigheter, samt ett nobelt och fulländadt föredrag, som adlar äfven rena virtuoskompositioner, blottade på nästan allt musikaliskt värde. Och om man möjligen kan undantaga Saint-Saëns' och Moszkowskys konserter, har väl det virtuosa elementet varit öfvervägande. Sådana stycken som Ernsts konsert i fissa-moll — en af de svåraste violinkompositioner, som finnas — Raffa's »Fée d'amour», småstyckena af Sauret själf och Paganini äro näppeligen tillkomna för att gifva uttryck åt någon djupare musikalisk tanke eller känsla, utan hufvudsakligen för att gifva framstående virtuoser tillfälle att briljera med oktavgångar, flageoletspel och flerdubbelgrepp om hvart annat och i blixtnabb följd. Och en för dylikt mera osvikligt säker och fulländad teknik än Saurets låter knappast tänka sig. Att prof. S. emellertid äfven till fullo förstår att pietetsfullt och konstnärligt tolka de stora mästarnes mera tankedjupa och storslagna alster, bevisar hans förträffliga utförande af Beethovens d-dur-konsert vid Svenska musikerföreningens orkestermatiné i söndags. Här framträdde den verkliga mästaren, konstnären lika mycket som virtuos. Tolkningen af denna violinkonsert — den enda fullständiga af Beethoven — blef ock hr S. förnämsta prestation vid detta besök. Konstnärens egen rhapsodi öfver svenska folkvisor, tillägnad konung Oscar, var rätt habiljt gjord, men hade mera affektionsvärde. Ett ständigt stegradt, ända till entusiasm öfvergående bifall har hälsat den framstående gästen vid hvarje hans uppträdande.

De båda konserterna å k. teatern hafva för öfrigt haft att bjuda både på gamla goda saker och intressanta nyheter. Till de förra räkna vi Webers ungdomsfriska uvertyr till »Euryanthe», Wagners ståtliga uvertyr till »Rienzi» och Bizets praktfulla och förtjusande suite »L'Arlesienne» (Inom parentes: Hvarför återupptager ej k. teatern »Flickan från Arles» med denna vackra musik? Det skulle bestämdt löna sig och gifva åtminstone några af teaterns Sujetter ett välbehöfligt tillfälle att öfva sig i att tala naturligt på scenen). Till nyheterna hänföra vi, äfven om en eller annan af kompositionerna möjligen varit utförd härstädes någon gång förut, Rimsky-Korsakows väl långa, men ganska intressanta och på österländska motiv byggda suite »Scheherazade», Richard Strauss' bisarra, men mäterligt instrumenterade Eulenspiegels lustige Streiche (utförd vid en af förra årets symfonikonserter) samt »Tre Bellmansmelodier», ypperligt behandlade för stråkorkester af hofkapellmästaren *Henneberg*, hvilken ock i främsta rummet hedern tillkommer för det i allo förtjänstfulla utförande, som från hofkapellens sida presterades. Nämnas böra ock konsertmästarna *Aulin* och *Zetterqvist* för ett förträffligt utförande af hvar sitt violinsolo, den förra i »Scheherazade», den senare i en af Bellmansmelodierna. — Publikens har varit ganska talrik vid dessa konserter.

— *Repriser* hafva under den gångna veckan förekommit af »Lohengrin» och »Josef i Egypten». Den förra återförde hr *Ödmann* i graalsridarens ljusa skepnad, till masken ej skön att skåda, men klangfull att lyssna till. Man hör så gärna hans väljudande stämman, om man ock ej genom hans framställning kan vinna samma öfvertygelse om hjältens höga ursprung, som t. ex. Anthes förlånade. Elsas parti öfverstiger flerstädes ännu fröken Lykseths krafter. Däremot är det ett nöje att höra hr *Wallgrens* klangfulla stämman i härroparens viktiga parti.

HYLIN'S Lanolin-Glycerin-Tvål

i stänger.

Mild och välgörande för huden.

Hylln & Co:s F. A. B.
Stockholm.

Den senare reprisen gafs som förut med hrr *Malm* och *Lundqvist* samt fru *Jungstedt* i Josefs, Jakobs och Benjamins partier. Simeons viktiga parti, som förr erhöi ett så karaktäristiskt utförande af hr Forsell, hade nu öfverlämnats åt hr *Nyblom*, hvilken gaf detsamma en ganska god tolkning, ehuru ej så gripande som företrädarens. För denna roll fordras egentligen, säger en musikhistoriker, en första klassens skådespelare. Operan gick för öfrigt med många slitningar.

Efter denna gafs en balett-idyll af Theodore, nyarrangerad af balettmästaren Zöbisch. De vackra scenerna med Ivar Hallströms och Conrad Nordqvists intagande musik slogo mycket an.

SVENSKA MUSIKERFÖRENINGEN gaf i söndags under hr *Tor Aulins* anförande en ny orkestermatiné efter ett lagom långt och alltigenom intressant program. Hufvudnumret utgjordes af Beethovens violinkonsert, utförd af prof. Sauret, hvarom vi nämnt här öfvan. Programmet upptog för öfrigt en praktig och stämmingsfull suite af Rameau från första hälften af 1700-talet samt en symfonisk prolog till Sophokles' »Konung Oedipus» af Max Schillings, en af det unga Tysklands mest lofvande tonsättare. Tillhörande Bayreuth-mästarens skola röjer han dock i detta verk en fullt själfständig skaparkraft, som på mer än ett ställe verkar fullständigt medryckande. Matinéen afslöts med tvänne Wagner-nummer, nämligen det af en ouslägt gripande sorgestämning burna förspelet till tredje akten ur »Tristan och Isolde» med ett ovanligt solo för engelskt horn, förträffligt utfördt af hr Pegel, samt Siegfrieds ungdomsfriska och jublande smidessång ur op. »Siegfried». Sångstämman utfördes här rent af öfverraskande väl af hr *Seen Nyblom*, hvars röst på sista tiden vuxit i klang och volym, på samma gång som hans föredrag i dramatiskt hänseende blifvit mera färgrikt och uttrycksfullt. Detta sista nummer å programmet väckte ock stormande bifall från den nästan fulltaliga publiken.

Svenska Musikerföreningen har med denna matiné vunnit en ny och välförtjänt seger, hvar till såväl den som dess nitiska och skicklige anförare äro att varmt lyckönska. En ny och viktig insats i hufvudstadens musiklif är gjord.

HR GUSTAF SJÖBERG, den för sin flitiga medverkan inom hufvudstadens musiklif under de senare åren välbekant sångaren, hade den 16 dennes för egen räkning anordnat en konsert å Vetenskapsakademiens hörsal, vid hvilken han hade att glädja sig åt en talrik och distinguerad publik. Konsertgivarens kraftiga och vackra basbaryton, den han numera förträffligt behärskar, gjorde sig praktigt gällande i sånger af Sjögren, Peterson-Berger och G. Noréon, och föredraget, om ock ej prägladt af något starkare känslolif, utmärktes af sund musikalisk smak. Programmet utfylldes värdefullt af doktorinnan Sterzel, som, ehuru hon anmäldes indisponerad, dock fint och vårdadt utförde sånger af Sjögren, Wagner m. fl., samt af hrr W. Stenhammar och F. Trobäck med en del smärre piano- och violoncellstycken. Bifallet var lifligt och totalintrycket af den lilla musikafonen odeladt angenämt.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter och till blusar, foder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bo-staden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
Siden-Export.

Köp Schweizer-Siden!

I Iduns Hjälpreda

för Hemmet läses under rubrik

»Om hudens vård»:

— — — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa — — — Mot finng och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —

HENRIK GAHNS

Borax-Benzoë-Tvål

omtyckt sedan många år, säljes i parfym- & tvålbodar m. fl.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACEKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
I UPSALA.

(Föreståndarinna. fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 26 JAN.—1 FEBR. 1902.

Söndag: Fiskbuljong med hummerpastejer; kalkon stekt i ugn med potatis-kroetter; marängpyramid.

Måndag: Stekt rullad af kalfbog med potatis; nyponsoppa med grädde.

Tisdag: Tisdagsoppa; stekt lake med potatispuré.

Onsdag: Kokt salt oxbringa med brynta rötter; tapiokavalling.

Torsdag: Ärtor med fläsk; tunna pannkakor med sylt.

Fredag: Irländsk köttstufning; ölsupa.

Lördag: Ärtpuré med jordärtskockor; kabeljoppudding med skiradt smör.

RECEPT:

Afredd fiskbuljong (f. 6 pers.).
2 lit. fiskbuljong, 1 och 1 half msk.

arrowrootmjöl el. potatismjöl, salt, hvitpeppar.

Beredning: Buljongen kokas upp, afredes med det i litet kallt vatten utförda mjölet och får ett godt uppkok. Den afsmakas och serveras mycket varm med hummerpastejer.

Hummerpastejer (f. 6 pers.). 1 msk. smör, 1 msk. hummersmör, 3 msk. mjöl, 4 kpr. buljong el. fiskspad, 1 tsk. salt, 1 fjärdedels tsk. hvitpeppar, 1 större hummer, 4 äggulor, 1 helt ägg, 2 msk. tjock grädde, cayennepeppar.

Beredning: Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen påspädes och kryddorna tillsätts. Hummerköttet skäres i bitar samt ilägges, och såsen får ett godt uppkok. Massan drifves därefter genom sikt samt blandas med äggulorna, det uppvispade ägget, grädden och litet cayennepeppar. Massan hålles i små, smörbestrukna pastejformar och gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 half timma.

Stekt kalkon (f. 12 pers.). 1 kalkon, 3 hg. späck, 1 msk. salt, 2 msk. smör, 3 fjärdedels lit. vatten.

Sås: 1 h. l. f. msk. smör, 1 msk. mjöl, köttsky, 1 half dcl. tjock grädde.

Beredning: Kalkonen förberedes som annan fågel, späkas då efter med fina späckstrimlor eller belägges med tunna späckskifvor, uppsättes och strörs in- och utvändigt med salt. Smöret brynes i en långpanna, kalkonen nedlägges och brynes ljusst. Den spädes därefter med kokande vatten och öfveröses hvar tionde minut. Är ugnen för het belägges kalkonen med ett fuktadt papper. Till stekningen å gir 2—3 tim. Såsen beredes enligt allmänna regler för säser.

Marängpyramid. 325 gr. socker, 6 äggvitor, 1 lit. tjock grädde, vaniljsocker.

Göteborgs Kexfabriks utsökta Wafersorter

rekommenderas.

Beredning: Af styft papper utskäres 6 rundelar i olika storlek, hvar af den första bör vara 15 cm. i genomsnitt och hvar och en af de öfriga 1 cm. mindre än närmast föregående. Pappersrundelarna smörjas med tvättadt smör eller med matolja och på den yttre kanten uttryckes marängmassan genom strut i form af maräng vid maräng. Marängernas storlek minskas efter papperens. Det sista papperet bör vara en rundel hvar på formas med struten nigra blad. Marängerna öfversockras och gräddas i svag ugnsvärme, uttagas och få afsvälda. Papperet borttages varsamt, så att ej marängerna gå sönder och sedan lägges krans på krans, tills de bilda en pyramid, som fylles med frusen grädde smakadt med vaniljsocker. Öfverst sätts bladen.

Stekt rullad af kalfbog (f. 6 pers.). 2 kg. kalfbog, 1 half msk. salt, 1 half tsk. hvitpeppar, 1 hg. späck, 2 msk. smör, 3 fjärdedels lit. kokande vatten.

Sås: 1 half msk. smör, 1 msk. mjöl, köttsky, 1 half dcl. grädde.

Beredning: Bogen tvättas med en duk, doppad i hett vatten. Bogbladet

utskäres försiktigt, äfvenså läggen. Köttet utbredes. späcket skäres i tunna skifvor och därmed belägges kalkkötlet. Peppar och salt blandas och strörs öfver späcket. Köttet hoprullas och ombindes helt löst med ett snöre. Smöret upphettas i en långpanna, rulladen ilägges och insättes i stekugnen att brynas på alla sidor. Då den fått en vacker, brun färg, tillsättes vattnet. Rulladen får nu ytterligare steka omkring 1 timme, hvarunder den öfveröses med sin sås hvar tionde minut. Rulladen upptages och skäres i tunna skifvor samt garneras med persilja. Köttskyn silas, allt fett afskummas noga, och såsen afredes.

Irländsk köttstufning (f. 6 pers.). 1 och 1 half kg. fårkött, 2 rödlökar, salt, hvitpeppar, 6 kpr. vatten, 1 och 1 half lit. potatis.

Beredning: Köttet tvättas, skäres i små bitar och lägges på botten af en kastrull. Löken skalas, förvälles, skäres i skifvor och lägges jämte kryddorna ofvanpå köttet. Det kokande vattnet påhälls, och köttet får sakta koka 3 fjärdedels timme. Då ilägges den skalade och i klyftor skurna potatisen, och stufningen får ytterligare koka omkr. 1 tim. Köttet serveras midt på fatet, potatisen rundt omkring, och såsen slås öfver.

ANVÄNDA FÖRKORTNINGAR:

lit. = liter, dcl. = deciliter, cl. = centiliter, kg. = kilogram, hg. = hektogram, gr. = gram, msk. = matsked, tsk. = tesked, kpr. = kaffekopp.

Prenumerera på

Iduns Modetidning

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GÖTGATAN 18.
29 DRÖTTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

ELLA. 1) Beror efter all sannolikhet på blodbrist. — Jo, visst kan (och bör!) ni taga järn, fastän er mage är något trög. Det ges järnmedel, som föga eller icke stoppa, och denna olägenhet kan i alla händelser lätt af läkaren upphävas genom tillsats af lämpliga medel. 2) Alla yttre medel verka liksom utryckning blott tillfälligt och förvärra det onda genom fortsatt användning. Varaktigt verka blot två medel, nämligen elektrisk behandling (hos läkare för hudsjukdomar) och Röntgenbestrålning.

LADY S. 1) Dr. Afzelius, dr. Moberg, dr. Sederholm, m. fl. 2) Dr. Sjögren och dr. Stenbäck. 3) Den senare af dessa behandlingsmetoder, om det är särdeles mycket och svårt. 4) Ja. 5) Nej. 6) Ej särdeles.

HYGIENISK. 1) Ni bör tvätta 2—3 gånger dagligen med en blandning af 1 dcl. formalin, 1 dcl. destilleradt vatten och 2 delar eau de Cologne, samt efter torkningen pudra med talk, försatt med 10 proc. zinkoxid och 10 proc. salicylsyrad vismut. Beror ofta på blodbrist, som naturligtvis också i så fall bör behandlas. 2) Stockholmspolisen har redan gjort slut på det geschäftet!

MODER. 1) Omöjligt att afgöra utan undersökning (speciellt af urinen). —

Tandläkare Osc. Bohrn,
72 Drottninggatan 72.
Hvardagar 10—3; helgdagar 10—11.
Allm. tel. 4873.

**Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,**
17 Karlavägen 17. Allm. tel. 13057.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.

Tandläkare Sjögren
6 Sturegatan 6, Stockholm.

Tandlås. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och
Pedagogisk gymn. (friskgymnastik)
i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstituts kurs för kvinnliga elever.
Kursen är 2-årig med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm.

Doktor O. Wides Kurs
i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik
motsvarande Gymn. Centralinstituts kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor O. Wide, Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Hårets vård. En frisör som under 50 års tid vid utförfningen af sitt yrke använt många i handeln förekommande både in- och utländska hårmedel, skriver: att mot seborrhé, mjäll och dylikt hvaraf hårets affallande beror, finnes intet så verksamt som **Ziwertz' Extrait Vegetal.** Finnes till salu hos frisörer och i välfournerade parfymbodar samt hos Kongl. Hofleverantör **J. A. Ziwertz i Göteborg.** Aterförsäljare erhålla rabatt.

Brud-Siden-Robe kr. 15: 40

till högre pris — 14 meter! — porto och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 65 öre till kr. 16,60 pr meter.

G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

Johanna Brunssons praktiska Konstväfnadsskola börjar värkursen, som vanligt den 15 januari.
Birger Jarlsgatan 27 Stockholm. Allm. tel. 437.

1889 Teater-Obligationer 1893

Hvar äro vinnarne?

Insänd genast 30 öre i sparmärken (ej frim.) till »T. O.», Indal, så sändes Eder portofritt listor efter Nov. & Dec. dragning, som särskildt upptaga alla förut amorterade serier och alla ej afhämtade vinstbelopp sedan lotteriets början. Här emottagas beställningar på en gång för ett visst antal nya framtida dragning. Tvänne system, ett mot 15 öre, — ett mot endast 5 öre pr dragning. Båda beräknas portofritt för Eder.

Närmare förklaring följer dessa Nov. & Dec. listor.
Obs! Lita aldrig på dragningsförteckning i tidningarna, ty där ha flera siffror varit oriktiga! Skrif tydligt namn och fullständig adress!

P. S. På förekomna anledningar meddelas, att mitt annonserande offentliggjorts till lotteriets hufvudkontor, där dragningarna försiggå och att därifrån ärligen tillsändas mig officiella original-listor för hvarje ny dragning och stå de under strängaste kontroll, hvarför ingen tord missänka riktigheten i dessa så väl behöfliga upplysningar. Gör beställning i tid, efterfrågan är stor!!!
Indal den 14 Dec. 1901.

O. P. Backlund, j:r, för »T. O.»

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes
Anthracit

Varumärke. Carré-Briketter. Varumärke.
Rikst. A. Tel.
4 27 22 Skeppsbron 22 22 88
22 20 5 Strandvägen 5 60 19
20 12 1 Parmmätaregatan 1 61 98

I Doktorinnan Bergmans

Målarskola

emottagas elever i Porlins-, Olje- och Akvarell-målning.
Humlegårdsgat. 10, 3 tr.

Allcock's

Plasters

(etableradt i Amerika 1847.)
ALLCOCK'S PLÅSTER är ett medel mot

Reumatism,
Köftvärk,
Ländvärk,
Förkylning
Kosta,
Svagt

Bröst
och Rygg,
O.S.V., O.S.V.

ALLCOCK'S är de enda verkliga, säkra och pålitliga orosa-plaster som tillverkas, begär därför alltid på ALLCOCK'S.

TAG INTET ANNAT!
SÄLJES PÅ ALLA APOTEK.

Har Ni liktornar, begagnä då Allcock's Likörn P. sters.

För hem och skolor

Småtingarna kunna erhålla många lätta, praktiska, vackra små arbeten. Priskurant sändes omgående från Kindergården och Förberedande Samskolan, Kommandörsgatan 25, Stockholm.

OBS. Endast för landsorten.

Till Ärade Allmänheten.

Härmed få meddela, att vi till våra rese- och platsagenter nu utsända vår nya rikhaltiga vär- och sommarkollektion, som innehåller kläden, manufaktur, gardiner m. m., allt nyheter för säsongen, och kan hvar och en lätt öfvertygga sig om att priserna äro de billigaste i landet.

OBS! Ett mindre antal energiska agenter anagas.

Högaktingsfullt
H. ASCH & C:o.
Engrossaffär.
STOCKHOLM.

Musikinstrument och strängar

af alla slag levereras direkt från fabriken till billigaste priser under garanti.

Ernst Reinh. Voigt
Marknenkirchen J. 38, Sachsen.

Kataloger på danska språket gratis och franko. Messingssexetter af tyska och svenska modeller

Undervisning pr korrespondens.

Böförling. Klänning. Skrivning. m. m. Katalog gratis. Nordiska Handelskolan, Stockholm.

Undervisning i Läderplastik.

Undertecknad, som under flera år studerat läderplastik, färgning af och målning på läder i England och på kontinenten, kommer att under de närmaste månaderna härstädes gifva kurser däri. Undervisningen börjar den 1 Februari och pågår med 4 timmar i veckan, fördelade på två lektioner. Priset per månad är 20 kr. Anmälningar mottagas alla dagar kl. 12—2 e. m. Nybrogatan 30 1 tr. upp (Tel. 152 83), där äfven prof. af undertecknad utförda arbeten finnas till påseende.

Violet Adler.

Den bästa annonsen är att hafva goda varor. Vänd Eder vid behof af Visitkort, Stämplor, Korta varor m. m., till *John Fröberg, Finspong*, då Ni får vara med vid 1902 års gissstäflan, däribland andra värdeföremål, äfven en villa om 2 rum och kök, utdelas gratis. Blif agent. Upplysningar och illustr. priskur. gratis, ej franko.

Sannolikast gikt. 2) Nyttigt, men få ej uteslutande användas. 3) Ren humbug. 4) Ja, möjligen då, men eljes gärna vara ute, väl klädd.

E-N. 1) Ber. i de allra flesta fall på blodbrist och i så fall är det naturligtvis denna, som skulle behandlas. 2) Katarr i mellanörat. Vänd er vid tillfälle till (öron-)läkare.

GAMMAL KUND. Ja, det torde väl ej vara omöjligt.

TANT LOTTA. I många fall behöfves blott en enkel operation (el ktrisk bränning) för att för alltid göra slut därpå; i andra fall kan det bero på inre orsaker, som i så fall måste behandlas. Dr -d.

FRÅGOR

ENHVAER af Iduns läsarinna öger att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

Nr 28. Två unga damer önska ingå i någon ungdomsklubb och fråga härmed, om någon kan uppge namnet på någon lämplig sådan, samt villkoren för inträde i densamma? W. D—el.

Nr 29. Hur bör guldfisk skötas i en glaskupa, rymmande omkring 3 li-

ter vatten? Hur ofta bör vattnet ombytas? Hvilken föda är lämpigast, och huru mycket bör man ge dem? Kan någon växt lämpligen anbringas i vattnet?

Nr 30. Vet någon den norska föreläsarens, fru Gjems-Selmer, adress i Norge? G. W.

En mor, som tyvärr ej fått höra henne.

Nr 31. Skulle någon vilja säga mig namnet på några vackra, men ej alltför svåra pianostycken, helst dansmusik? Musikalisk.

Nr 32. Till hvem i Amerika skall man vända sig, för att få veta, om en anhörig, som rest dit, lever eller ej? Han har på några år ej låtit höra af sig.

Bror och syster. Nr 33. Finnes någon bok med tydlig handledning för förfärdigandet af olika slags mattor. S. S—g.

SVAR

ENHVAER af Iduns läsarinna uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfylltstgörande besvarat det största antalet frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris-hvardera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvort, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

Nr 717. Äggklädningsmaskiner finnas i många storlekar och till olika priser. Råd och uplysningar torde kunna erhållas af fru Signe Nordenskjöld, Virgvarn, om ni skriver dit. Äfven Bo hönsgrård, Smedby, Kalmar län, kan anlitas.

Nr 731. I bok- och pappershandeln säljes en del vackra kort med figurer i nationaldräkter från våra flesta landskap. Efter en sådan modell kan ni mycket väl sy en dräkt. På nordiska museet och på Skansen finnas ju och modeller. Olga.

Nr 732. De förnämsta »cremonesare» äro de, hvilka tillverkats af Stradivari, Guarneri och Amati. (1560—1750). Olga.

Nr 733. »Fackskolan för huslig ekonomi» i Upsala utbildar skolköksläsarinna; ny kurs börjar i januari. Förreständarrinnan, fröken Ida Norrby, lämnar på begäran upplysningar och prospekt. Olga.

Nr 734. 5 a 6 ägg slås hela i ett fat och vispas; därtill 2 matskedar mjölk till hvarje ägg, intet mjöl, litet salt. I en passande kastrull lägges en bit smör, äggvispingen ihålles och vispas sakta; elden bör ej vara stark. Så snart blandningen begynner »stanna», vändes den blott varsamt om en sked för att hindra vidbränning. Upplägges på fat. Många begagna finskuren gräslök därtill. Olga.

Nr 737. Fuktfläckar, uppkomna på omanämndt sätt, äro ej lätta att aflägsna. Försök emellertid följande med 1: 2 delar vatten och 1 del ammoniakspirt blandas och härpå påstrykes med en svamp, hvarefter föremålet sköljes med kallt vatten. Olga.

Nr 750. Ja, kära ni, är det »omöjligt» för er att undvika sorger och bekymmer, då fruktur jag att intet medel finnes för motarbetande af era ryknor, snarare skola de komma allt tätare och djupare. Trösta er i denna sorg med att det finnes mycket unga människor, på hvilkas ansikten de eljes ovälkomna

rynorna reda infunnit sig, men då lär det vara ett tecken till intelligens och tankerörlighet.

Olga. Nr 752. Jag led en tid af hårda, elakartade knölar på halsen och blef af läkare ordinerad arsenikdroppar, hvilka jag tog in på följande sätt: 1 dr. i ett glas vatten 3 ggr. 1:sta dagen, 2 dr. 3 ggr. 2:a dagen, 3 dr. 3:dje dagen o. s. v. till 10:de dagen, då jag tog in 10 dr. 3 ggr. och fortsatte så med sistnämnda kvantum. Naturligtvis bör ni rådfråga läkare först. Ellen.

Nr 753. Hyresvillkoren bero naturligtvis på i hvilken stadsdel lägenheten skall vara belägen, Östermalm är dyrast. Ni kan få en sådan lägenhet för 600 kr. men ni kan äfven få en för 1,000, allt beroende på läge och komfort. Lön för s. k. ensamjungfru 175 a 200 kr. Olga.

Nr 762. Af Herzeg Ferenc ha hittills ej till svenska språket öfversatts flere arbeten är »Gyurkovicsarne» och »Fru löjtnantskan» men flere komma nog. Olga.

Nr 764. I hvarje bokhandel. Vanliga fotografier användas, man bör dock välja sådana med tydliga konturer. Olga.

Nr 765. Ja, hvarför icke, om er häg ligger åt det hållet och ni är frisk och stark. Fordringarne äro: egenhändigt skriven an ökan skall ingifas till Kongl. Medicinls y:elsen, åtföljd af följande intyg: 1) prästbetyg, 2) läkarebevis om god hälsa o. s. v., 3) betyg af lärare vid allm. läroverk eller folkskola om att sök. äger färdighet i enkel hufvudräkning och de fyra räknesätten i enkla tal; 4) intyg af tvänne i sökandens hemort bost.e, välkända personer om att sökanden äger medel till sitt uppehälle under lärotiden och till inköp af erforderliga instument. Läroanstalter finnas i Stockholm, Göteborg och Lund. Undervisningen är fri i de båda förstnämnda, i Lund endast för de elever, hvilka efter slutad kurs äro kallade att anställas ss. ordinarie barnmorskor inom någon församling. Friplatser finnas för omedelade, som då åtnjuta förmånen af fri bostad och understöd af allmänna medel för sitt uppehälle. Olga.

Nr 769. Köp prima kött, helst af den s. k. fileten (innanhanen eller ock af ytterhanen), skär ligom tjocka skivor och bulta dem något. En tunn stekpanna af plåt sättes öfver frisk eld att bli het, lägg därpå i pannan en bit smör att fräsa. lägg bifarnne a t s eka hastigt. Om ni på pannan har 6 å 7 biflar (och frisk eld under densamma), böra de ej stekas längre på en sida, än att ni, då den sista lagts på pannan, är färdig att vända den först ilagda. Peppras och saltas först sedan bifarnne äro stekta, hvarefter de hastigt vändas på pannan. Om köttet ej är mört, kunna de råa bifarnne öfverpenslas med fin matl'a, h are ter de få ligga sålunda på ett fat 5 å 6 timmar. Olga.

Nr 770. Glycerinsåpi köpes i hvarje specieraffär och i tvålbodar. Asta.

No 4711
Familje-Tvål
billig — varaktig.
Försäljes i 1/2-kilo-paket å kr. 1: 25, innehållande 5 stora eller 8 mindre tvålar i olika färger och lukter.

Lärotiden är bestämd att räcka 9 månader.

Olga. Nr 768. Har ni länge varit besvärad af detta onda? Det kan eljes vara tillfälligt och bero på nervositet och svaghet. I somras hade jag en dylik förnimmelse och var ganska orolig i tron på att jag skulle bli döf, åtminstone på vänstra örat, men obehaget försvann en dag, lika oförmodadt som det kommit. Rådfråga i arnat fall d:r G. Semterblad, Birger Jarls g. 18 eller d:r O. Håkansson, Hamng. 8. I Köpenhamn finns en mycket skicklig öronläkare Mygind, Köbmagergade 60.

Olga. Nr 769. Köp prima kött, helst af den s. k. fileten (innanhanen eller ock af ytterhanen), skär ligom tjocka skivor och bulta dem något. En tunn stekpanna af plåt sättes öfver frisk eld att bli het, lägg därpå i pannan en bit smör att fräsa. lägg bifarnne a t s eka hastigt. Om ni på pannan har 6 å 7 biflar (och frisk eld under densamma), böra de ej stekas längre på en sida, än att ni, då den sista lagts på pannan, är färdig att vända den först ilagda. Peppras och saltas först sedan bifarnne äro stekta, hvarefter de hastigt vändas på pannan. Om köttet ej är mört, kunna de råa bifarnne öfverpenslas med fin matl'a, h are ter de få ligga sålunda på ett fat 5 å 6 timmar. Olga.

Nr 770. Glycerinsåpi köpes i hvarje specieraffär och i tvålbodar. Asta.

Jultomtens pristäfian. Jultomten, den äldsta och mest spridda af de för Sveriges skolbarn afsedda jultidningarna, har inbjudit landets författare och författarinnor att deltaga i en litterär pristäfian. För de bästa bidrag, som insändas före den 1 instundande mars, lämnas två pris å 250 och 150 kronor, alltså inalles 400 kronor. Prospekt och närmare upplysningar angående denna pristäfian fås genom att vända sig till Svensk Läraretidnings Förlag, Stockholm.

Kunskap ger lycka. * * Duglighet är bättre än guld. *
Karlskoga praktiska skola
för kvinnor — tidsenlig praktisk läroanstalt — öppnar sin 10:de lärokurs nästa 15:de maj. Ämnen: huslig ekonomi: matlagning, servering, bakning, hushållslära, trädgårdskötsel; sömnad: fruntimmers- och barnkläder, linnesömnad; väfnad: vanlig och konstväfnad; slöjd: stickning, ram-, broderi-, flättnings-, tapiseri-, applikations- och gyllenläderarbeten, målning m. m.; glansstrykning; bokliga läroämnen: svenska och franska språken, bibelkunskap, skrif- och räknekonst, enkelt och dubbelt bokhålleri m. fl. Valfrihet, god tillsyn, billiga omkostnader, ovanligt naturskönt läge mellan skog och sjö. Undervisning af 14 kompetenta lärarinnor och lärare. — Skolan för män öppnas 1 nov. Skolornas årliga elevantal omkring 300. Svar och program mot dubbelt porto. — Rikstelefon. Joh. Lindholm. Adress: Karlskoga.

ÄRADE DAMER.
En ung affärsman ägande en vinstgifvande affär önskar i och för affärens utvidgande en kvinnlig kompanjon ägande c:a 5,000 kronor disponibla. Den, som äger någon affärsvana har företräde. Svar med fotografi torde adresseras till »Tryggad framtid», S. Gumæli Annonbyrå, Stockholm.
KNEIPP BADEN vid Norrköping. Kurort. Vattenbehandling m. m. Öppnet året om.
En fonograf gratis om 1 duss. rullar (svensk sång eller cernert) = kr. 20, beställas hos **G. A. ROTHENBORG, Malmö.**

KÖP LIPTONS TÉ!

Fri väfkurs. Med anledning af statsanslag erhålla 10 elever 3 mån. fri undervisning 14 febr.—14 maj. Ansökningar sändas till Nina von Engeström, Örebro.
Banyuls Trilles. Ett aptifigvande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare. **Pris pr butelj kr. 3,50 hos HÖGSTEDT & C:o, Stockholm, 32 Regeringsgatan.**

HERM. MEETHS
Största lager af **Sybehör och Fodervaror** för Damsömnad.
Order från landsorten exp. mot efterkräft franko då beloppet uppgår till **20 kr.**
STOCKHOLM.

Sibbe Malmbergs Fotografiatelier
6 Barnhusgatan 6
Artistiskt utförda porträttförestoringar
m. m. Allm. tel. 164 27.

DAMER.
God biförtjänst kunna damer med referenser erhålla, om de vilja åtaga sig agentur för utmärkta thesorier. Hög provision. Svar märkt: »Officersfru 1902», Norrköping p. r.
Skulle någon kunna säga en 22-års bildad flicka, hvart hon skall vända sig för att på något år kunna få låna 500 kr. (på hvilka hon till följd af sjukdomsfall blifvit bedragen) för att kunna fortsätta en påbörjad sjukvårdskurs hvilken hon till sin stora sorg af ekonomiska skäl eljest måste sluta. »Bekymrad 22 år». Iduns exp.

Fröjd åt de unga landet rundt
Kamraten
kan hvarje ungdomens vän bereda genom att för den ringa summan af 3 kr. för det nya året prenumerera på »Kamraten», illustrerad tidning för Sveriges ungdom, som då utkommer med sin 10:de årgång under redaktion af Frithiof Hellberg och Johan Nordling och under medverkan af flere bland vårt lands högst uppskattade ungdomsförfattare och tecknare. Med sitt omsorgsfullt valda och omväxlande innehåll är Kamraten lika väl ägnad för flickor som för gossar, hvilka i dess uppfostrande och lärorika uppsatser, i dess underhållande berättelser och skildringar från alla historiens, vetenskapens och fantasiens områden, i dess rikhaltiga afdelningar för idrott, slöjd och lekar, i dess talrika intressanta pristäfningar af skilda slag finna outtömliga källor af ädel underhållning och roande förströelse. Bland de månganheterna i Kamratens innehåll för det kommande året kan nämnas en genom hela årgången fortlöpande följetong: »Dödshälans hemlighet», hvilken ovanligt spännande och intressanta äfventyrsberättelse med sina talrika illustrationer i bokhandelsvärde ensam motsvarar hela prenumerationspriset. Genom sin varmt fosterländska och verkligt ungdomsfriska anda har Kamraten i lika hög grad förvärfvat målsmannens som ungdomens sympatier och därigenom för hvarje år allt mera befäst sin rangställning som vårt lands erkänt bästa ungdomstidning.

Nya vackra Norrlandsbilder. Af mina allmänt omtyckta vykort expedieras öfver hela landet 12 st. mot 1 kr. i frim. Nya från Ljusdal, Delsbo, Hudiksvall, Bollnäs, Herjedalen och Dalarna, Ångermanelven, Indalselven m. fl. Norrlandsbilder. **Eric Ericssons Bokhandel, Ljusdal.**
Undervisning i Linnésömnad. Hvarje kurs (pris 20 kr.) omfattar 1 mån. 2 tim. dagl. Extra lektioner å 1:50 kunna erhållas. Elev syr endast eget arbete.
Karin Egnér. Styrmansgatan 21, 2 tr. Rikstelt. 35 90.
Vykort, 80 olika från Jönköpings län, ping och dess vackra omgifningar (Huskvarna, Visingsö, Taberg m. fl.). Väl utförda 12 st. sort. för 1 kr. franko. **Halls Bolags Bokhandel, Jönköping.**

Örebro
Ett-öres Pepparkaka
Synnerligen god!

DIAMANTHJÄRTAT.
HISTORISK ROMANTISK EPISOD FRÅN
DEN STORA REVOLUTIONENS DAGAR
AF ADOLF HELLANDER.

FORTS. FRÅN N.R. 2.

Därpå rätade han upp sig och grefve Axel von Fersen — ty det var han — fortsatte med raska steg sin färd, och vek in på karusellplatsen, och närmade sig Tuillieriernas vänstra flygel. Han bulade sakta ett par slag på den lilla bakporten, som öppnades efter några ögonblick, och monsieur Pierre, konungens kammarjämnare visade sig. De kände genast igen hvarandra. Pierre lade fingret på munnen, och vinkade grefven att tyst följa sig. De gingo genom flere mörka gångar och lönntrappor, upp till galleriet, som endast var svagt upplyst af ett par vaxljus. Pierre aflägsnade sig genast, och i detsamma inträdde drottningens trofasta kammarfru, madame Campan, hvilken skyndade emot grefven.

»Ni här i Paris, herr grefve, hvilken glädje och öfverraskning för hennes majestät! Alla hafva då icke öfvergifvit oss. Men tiden är dyrbar, jag skyndar att annäla er för drottningen, ty vi kunna hvarje ögonblick frukta öfverraskning.»

»Gör det, madame, och säg hennes majestät, att jag trotsat tio dödar för dessa ögonblick.»

Fru Campan skyndade ut och Fersen såg sig med vemodig blick omkring

i det dunkla, öde gemaket. Det tycktes honom ligga liksom ett sorgflor öfver de granna förgyllningarna och de praktfulla marinerstatyerna i fönsternischen. Nu hördes sakta steg närma sig. Dörren sköts upp, och in sväfvade Frankrikes olyckliga drottning, Marie Antoinette. Hon trädde med dröjande steg mot midten af salen. Hon var blek, aftärd, och hennes blekhet framträdde än mer mot den enkla, svarta dräkten. Men hållningen var majestätisk och blicken befallande, äfven om ögonen hade förlorat något af sin underbara glans. En skälfnings gick genom Fersens hela varelse, han tog ett steg fram, och böjde stum ett knä. Drottningen räckte honom sina bäge händer, och hviskade med en kväfd snyftning: »Fersen min vän, ni kommer ännu en gång till den olyckliga Marie Antoinette, som ni för ett par månader sedan sökte rädda — Gud vare lof, ni lyckades fly, ni undgick den gräsliga synen att se mina trogna, Guiche och Flaoigny, sönderslitas af folket. Men hvad vill ni här, hvarför våga ert lif för en fallen sak? Stig upp, herr grefve!»

»Men har ni då insett hopp, kan ej er broder, Kejsar Josef, utträtta något?»
»Intet, kriget med Turkiet upptager alla hans tankar. Hela världen har öfvergifvit den arma Marie-Antoinette, Konungen skall man döma, jag känner det, jag har sett det i drömmen, och mig och mina barn skall man mördra. Man skriker ju utanför mina fönster: »död åt vargiinnan och hennes ungar», och jag väntar hvarje ögonblick att man skall slita oss i stycken.»

»Förfärligt, men måhända att det gifves ännu en hjälp. Jag vet, att min ädle konung, Kung Gustaf, ligger i liflig underhandling med emigranterna och kejsarinnan Katarina, att med deras tillhjälp, och i spetsen för svenska hären göra en invasion i Frankrike, och återupprätta konungadömet.»

Drottningen skakade med ett svagt leende på hufvudet. »Hälsa er ridderlige konung, han har ett ädelt hjärta, men det är en vansinnig dröm, allt är förtent. Ni, Fersen, min gode, trogne vän, res tillbaka till det vackra land, dit inga stormar ännu nått. Ni är ung, rik, ädel och dygdig. Sök er där en skön och värdig maka, blif lycklig, men ägna någon gång en tanke åt den olyckliga

Albin Lenhardtssons
Stomatol.
Den bästa för
ländernas, munnens o. hudens vård.
H. Maj: Konungens
Hofleverantör.

drottningen, som äfven ville vara kvinna, och åtminstone i drömmen smycka sitt hjärta med ömhetsrosor.»

Fersen sjönk åter på knä, fattade drottningens hand, på hvilken han tryckte en vördnadsfull kyss, och framhviskade sakta, så att orden knappt förnummas: »Aldrig, min ädle drottning, kan mitt hjärta öppnas för kärlekens lek. Däriinne är ett altare rest, heligt, beströdt med rosor, om också svarta och vissnade.»

De sågo länge på hvarandra. Så hviskade båda: »Farväl.»

Drottningen tycktes erinra sig något, och sade i en tillkämpad lätt ton: »Vänta mig här ett ögonblick», och skyndade in i sina rum. Efter ett par minuter kom hon ut, bärande ett litet skrin och sättande det på bordet öppnade hon locket, och visade, att skrinet innehöll smycken och diamanter. »Detta är allt, som återstår den arma Marie-Antoinette, tag det, grefve, och göm det åt min stackars dotter, om hon öfverlever alla dessa olyckor, det är det enda arf hon får. Och här», sade drottningen, i det hon tog ett diamant-hjärta, tag detta som en påminnelse om en olycklig kvinna, som dör, väl-signande sina vänner och förlåtande sina bödlar.»

Fersen tog stum diamanthjärtat, kysste det, och gömde det vid sitt bröst.

Marie-Antoinette läste skrinet, räckte Fersen handen, och hviskade: »Farväl för evigt!» samt gick stilla ut.

(Forts.)

TIDSFÖRDRIF
LOGOGRYF.
Muntra röster,
Glädjerop,
Genom luften skalla;
Gossar, flickor,
Liten hop,
Vinterklädda, alla,
Samlats upp på backens krön.
Nedan/öre ligger sjön
Spegelblank i kvällen.

Hej, små töser,
Sätt er på!
Det ska' gå med änga.
Snart vi mäta
Med vår med
Hela backen långa.
Hi och hej, i muntert traf
Sätta vi nu alla af;
Leka hela kvällen.

Om vi stjälpa,
Hvad gör det,
Snön oss mjukt skall bädda.
Blott för björn
Och varg i skog,
Ä' vi litet rädda,
Men de komma nog ej fram;
Skrämmas af vårt muntra glam
Uti vinterkvällen.

Karameller
Ha vi här
I en strut som duger.
Det känns härligt
Sött i mun,
När på dem man suger,
Och när se'n vi komma hem,
Trötta i hvarenda lem,
Få vi te till kvällen.

Muntra röster,
Glädjerop,
Genom luften skalla,

Glas- och
Porslins-serviser samt
Husgerådsartiklar
i största urval.
Billiga bestämda priser.
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

Gossar, flickor,
Liten hop,
Glitterglada, alla,
Åka ifrån backens krön
Ned på blanka spegelsjön
Uti vinterkvällen.

Småorden.

Hvad det gör på näsan,
När en fluga traskar
Flitigt därekring.
Hvad man nog får höra
Från ett dussin gummor
I förtrolig ring
Liten, liten bytling
Klädd i ljusröd jacka,
Väcker din aptit.
Hur är skolepiltten
När han ej vid läxan
Visar någon flit?

En, som ej ballonger
Eller luftskepp tarfar
Att »till väders» gå.
Små kombinationer
Utaf ett och annat,
Ständigt endast två.
Hvad i hednatiden,
Äfven här i norden,
Tjänstehjonet var.
Affall ifrån kvarnen.
Plats där brasan flammar.
Hur är hjussa bar?
En klenod af värde,

Eleganta visitkort
Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

Guldmedalj
i Gefle 1901

för
utmärkt grafisk konst

(illustrationstryck, litografi
och

kemigrafiska reproduktioner

tillerkändes

Iduns Kungl.
Hofboktryckeri.

Den bekymmersamma toalettfrågan

IDUNS
Modetidning

är lätt löst genom att för det nya året prenumerera på »Iduns Modetidning», som på sitt område intar hedersplatsen som den fullständigaste, innehållsrikaste och elegantaste modejournal Norden äger. På 6 olika språk har detta kontinentala organ för allt hvad till den kvinnliga dräkten hörer uppnått en upplaga på mer än 300,000 exemplar — något som bäst torde tala för dess värde och däraf betingade popularitet! Iduns Modetidning utgifves i tvänne olika upplagor, båda med två stora 8-sidiga nummer i månaden, hvartdera innehållande 70—80 utmärkta illustrationer samt åtföljda af en stor dubbelsidig mönsterbilaga af enastående rikhaltighet. Med den dyrare

upplagan (den s. k. planschupplagan) följa dessutom en gång i hvarje månad en praktlig modeplansch i färgtryck med de modernaste hårfrysyrer på baksidan samt som en synnerligen värdefull och allmänt omtyckt gratispresent: Iduns Handarbetstidning, hvilken, af framstående kvinnliga konstnärer på detta område, fylles med idel nykomponerade originalmönster för alla slags kvinnliga handarbeten, broderier, läderplastik, glödrörelse m. m. Prenumerationspriset för helår å planschupplagan endast 5 kronor, å den billigare upplagan (utan planscher och handarbetstidning) 3 kronor, ett utomordentligt billigt pris i förhållande till den praktiska valuta, som bjudes i detta

Nordens finaste och innehållsrikaste modeblad.

Ärade Damer!

Den mest passande **Loden**, lätt och behaglig för skidträskor, finnes till salu hos

J. E. SANDBERG,
2 Brunkebergstorg 2.

Prenumerera på **KAMRATEN!**

LEDIGA PLATSER

Den 24:de instundande april finnes god plats på landet för en i fin och god matlagning, bakning, syltning och inläggning särdeles skicklig hushållerska, som tillika är frisk, ärlig, nykter, ordentlig, omständsam och pålitlig. Köksa finnes.

Svar jämte betygsskrifter och fotografi samt löneprentationer torde insändas före den 15:de februari till »E. K. 1902 under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm.

Stadssjukskötersketjänsten i Haparanda

sökes hos Hälsovårdsnämnden därstädes före den 15 instundande februari. Arlig lön 500 kr. jämte 150 kr. i bostadsersättning; dessutom i de flesta fall 50 öres dagallöning vid tjänstgöring.

Vid ansökan skola bifogas: prästbetyg; läkareintyg att sökanden är frisk; bestyrkt afskrift af sökandens afgångsbetyg efter genomgången fullständig folkskolekurs, eller ock af kompetent person utfärdadt intyg öfver att sökanden äger häremot svarande kunskaper, framför allt fullt kunnig i att läsa och skriva; intyg öfver genomgången teoretisk-praktisk kurs vid större sjukvårdsinrättning under minst 6 månader och väl vitsordad tjänstgöring därefter såsom sjuksköterska, likaledes vid större sjukhus, minst 6 månader; dock må i stället för genomgången kurs också längre, väl vitsordad tjänstgöring såsom sjuksköterska vid större sjukhus.

Därest sökanden tjänstgjort minst en månad på epidemisjukhus, utgör detta särskild merit.

Haparanda d. 7 januari 1902.
Hälsovårdsnämnden.

Lärarinna,
eventuell studentska, som är villig att under vårterminen bestrida ett vikariat vid Lindesbergs Samskola med undervisnings-skyldighet hufvudsakligen i matematik och historia, torde snarast möjligt hänvända sig till Samskolestyrelsens ordförande.

I god familj i Stockholm erhåller bildad flicka plats att deltaga i lättare hushålls-göromål och öfvervaka lexläsning. Norra Inack, Byrån, Mäster Samuelsgatan 62, Stockholm.

En i hvitvaru- & damutstyrelseaffär fullt hemmastadd dam, van att ordna och kalkylera utstyrlar och leveranser, med god säljareförmåga och godt sätt mot kunder, erhåller förmålig plats i större detaljaffär om svar märkt: »Kompetent 1902» insändes till Gumelii Annonbyrå, Göteborg.

En enkel och anspråkslös, hälst musikalisk lärarinna å 3 flickor (däraf en nybörjare) sökes. Svar med uppgift å löneanspråk till »Tjänsteman», Grythytted.

Husföreständarinna.

Ett medelålders bildad fruntimmer, hälst från Fredrika Bremer-förbundet, som kan förestå ett hem i stad, där husmoder saknas, erhåller anställning den 1:sta nästk-mars. Den sökande bör kunna åtaga sig handledning af 12 å 14-åriga barns uppfostran. Svar jämte referenser och fotografi, torde snarast sändas under märket »H. A.» till Skånska Aftonbladets kontor, Malmö.

Ylleklädningar

i afpassade bitar à 6 meter af extra fin engelsk cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostat 12 kr. bortslumpas af en händelse till kr. 7: 75 pr st.

Bomullsklädningar,

afpassade bitar à 8 meter, äkta färger, vackra mönster, som kostat 4: 50 bortslumpas till 2: 75 pr st. Köksförkläden, handväfda, äkta färger, bortslumpas till 11 kr. pr puss.

Hörnboden **Observatoriegatan 6,** Stockholm.

Om den blott är äkta — Ofta är den rund. Fisk för läckergommar. Hvad herr doktorn önskar. Namn på viss sorts hund. Hvad som mor tillredde, Sedan först hon slaktat Både grist och stut. En, hon se'n, för skinkan, Fick i sta'n på torget — Nästan utan prut. Hvari mormor a'ltid Gömde snus och sticksöm, När som hon gick bort. Och hur hälst hon ville Hafva lilla tären Utaf bästa sort. En som härligt drillar,

12 ORDSPRÅK

EFTER SPRINGARENS GÅNG.

kan	det	fiskarne	som	skörda	aste	ej	ej
järnet	hungern	ej	lugn	lek	guld	hvelte	vattnet
i	ogräs	bästa	största	glimmar	gå	är	med
är	frätes	glömdt	makt	i	elden	bättre	eget
icke	kocken	sär	af	de	bära	bäcken	allt
som	rosten	flyg	gömdt	är	stämna	ros	garne
ej	är	af	än	än	elakt	kunskap	än
hjärtat	den	högre	os	sorgen	i	vin	har

GADUS' Fiskkonserver.

Välsmakande! — Närande!

— Hållbara! —

Se "Iduns Hjälpreda" för maj 1901! (3)

Vårens sköna dagar, Öfver skog och fält, Nu vi visst tillräckligt Tanken, tålmodet, Uppå prof ha ställt.

ONKEL SET.

PALINDROM.

Rättfram.

Det må nu vara ett gungande skepp, Som gör sin rund omkring världen, Det må blott vara en vaggande slup Som gör sina lofvar på fjärden — På båda det finnes, och måste just så, Ty eljes de båda helt visst skulle få Bli hemma och afstå från färden.

Omvändt.

Du slår dig till hvila en sommardag, I skuggan, att slumra och läsa; Du väljer det första och dásar snart af, Då kittlar det mildt på din näsa. En fluga det är, som visit hos dig gör; Du finner den »omvändt» och blir ur humör, Samt börjar den stackarn att snäsa.

SIBYLLA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 3.

LÄNGGÅTAN: Kammarkargatan: kamamma-makar kar-karg-arga-gatan.

F. M. C.

SIFFERGÅTAN: Få ord, fyndiga, äro bättre än många myndiga: 1) f, 2) ä, 3) o, 4) fru, 5) ide, 6) taffa, 7) skyar, 8) tanke, 9) söder, 10) slida, 11) lagar, 12) glace, 13) gränd, 14) Börje, 15) groda, 16) sabel, 17) träns, 18) utter, 19) ärter, 20) biljardboll, 21) välgörenheten, 22) bär, 23) and, 24) mumma, 25) spång, 26) kanna, 27) Hugin, 28) Brage, 29) lysmask, 30) skrymma, 31) B'andes, 32) Randers, 33) skrinda, 34) riksdagsplena, 35) fal. CHARADEN: Mus-i-kant. AKROSTIKONET: Röntgen-reform, ödla, nojsa, tirad, gasugn, Enköping, naiv. APOKOPEN: Ju, jul, juli, Julia.

Sveas Choklad & Cacao

rekommenderas!

»DE VILSEGÅNGNA SMÅ.»

Efter redovisningen i n:r 2 hafva å Iduns lista tecknats ytterligare följande bidrag:

Pengt, Kjell, Stig, Elsa och Anna, Dannemora, 5:—; H. Vinlöf, Särna, 3:—; Ingeborg Steffansson, Bel om, 5:—; Insamling vid nyårsbön i Segerstads kyrka, 13:25; Emma Zander 5:—; Söderdahl, Insele, 5:—; Johan Sparre, Bro, 10:—; Ernst Roberg, Göteborg, 20:—; Erik Johansson, Söderhamn, 5:—; L. Barclay, Forsse, 2:35; P. Hammarqvist 5:—; M. W., Klefva, 5:—; Lilly, Gösta, Hallsberg, 10:—; Argusta Timander, Tidaholm, 5:—; Skolbarn i Eskilstuna, 3:40; ? Stockholm, 5:—; E. A., 1:35; Erik, Hvit.by, 10:—; Kerstin och Sven, 10:—; ? 1:— Summa kr. 129:35.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Lottie. Edra vårblomster voro allt för spädröna att utåhåda kritikens frostvind. Vape. Underkännes. Furan. »Utlörligt klander i brevlådan» begär ni. Hur blygsam än er önskan kan synas äro vi icke i tillfälle att tillfredsställa ens denna. Därtill fordås likvisst någon originalitet i det rosenrasande. Men den gråa medelmåttan jordas i tyshet. Frère. Liksom »Den nye provisor» har äfven ni glömt »kamfern i emulsionen» —

och det har blifvit »hvita plästret» af det hela!

Ejnar Wiecke. Den manliga signaturen till trots, doftar det luggång och kamkoffa lång väg. Begagna det till papiljotterna! En skogsfru. Sedan nu värsta jul- och nyårsbråskan litet gifvit med sig, ha vi, enligt löfte, genomläst edert manuskript och vilja afgifva vårt uppriktiga ödmöde. Det råder, otvifvelaktigt en underström af medrödd poetisk begåning, som glimmar igenom här och hvar i fint uppfattad detaljer och, årskildat, naturskildringar, men dessa förutsättningar stödas tyvar enda t allt för ofullkomligt af den gestaltungs-konst, som endast genom grundliga studier, tågen öfning och vaken själfkritik kan förvärfvas. Det hela verkar därför allt för oämnat och omogot, för att dess publicerande skulle kunna ifrågakomma.

J. B. Lämpar sig icke för Idun. Milis. Som ofvan! Colla. Sa bokstafligt hvilva vi ej den gamla satsen, att »jula varar fram till påska». Alfa. Antages Vårkommen åter, helst med korta små skisser som denna. Anna B. Dikten är ju rätt välgjord, men höjer sig dock ej tillräckligt öfver mängden att kunna påräkna införande. B. Poetisk svagdricka! I diktsens skålar vilja vi dock helst se det ädla vinet gnistra.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»E. S.» Väderstad. Annonsen kostar 3,60 pr gång. »M. N.» 1,80 pr gång. Beloppet torde sändas pr postanvisning. »G. A.» 2,80 pr gång. »Bertha T.» Eskilstuna 3,20 pr gång. »E. A.» 4,20 pr gång. »Trettiörings», Storsjö. Annonsen kostar 2 kr. pr gång.

Barnkär lärarinna, kompetent undervisa 2 gossar, 8-9 år, för inträde i läroverk, äfvensom musik, får god plats i Norrland. Stockholms Nya Förmedlingsbyrå, Kammarkareg. 48.

Lärlarinna.

Plats finnes nu för en väl rekommenderad lärarinna att undervisa i vanliga skolämnen, språk och handarbete. Barnens ålder 8, 10, 12 år. Fru Malin Ullman, Saltkällan, Uddevalla.

En anspråkslös, troende flicka kan nu genast erhålla plats som hushållerska hos folkskollärare på landet. Företräde åger den, som kan undervisa i kvinnlig slöjd. Svar afvakas intill den 1:a febr. af »F. W. X.», Stigtomta p. r.

Anspråkslös bättre flicka från landet, kunnig i speln och läsa läxor med barn, sy och hvarjehanda, får god plats. Svar till Fru SOBOTKA, Skepparegatan 19, 4 tr., Stockholm.

Lärlarinna, med student- och folkskoleseminariebetyg eller som genomgått Stora seminarier erhåller genast förmånlig plats i privat hem på landet att läsa med trenne flickor 14, 12 och 9 år. Snart svar med fotografi, betyg och löneanspråk till fru Keilner, Vedevåg.

Sjuksköterskeplatsen

inom Alnö kommun af Vesternorrlands län kungöres härmed ledig till ansökan, att tillträdas den 1 instundande mars. Löneförhållanden: 300 kronor kontant, fritt husrum och vedbrand samt under tjänstgöring 50 öre pr dag, fritt vivre och skjuts. Ansökningshandlingar, åtföljda af kompetens- och tjänstgöringsbetyg samt intyg om ålder och god vandel, insändas före den 15 februari till Alnö sockens kommunalnämnd, adress Alnö. Alnö i januari 1902. Kommunalnämnden.

Ledig plats.

Föreståndarinnebefattningen för mat-hållningen vid Länslasarettet i Flen att tillträdas den 1:a instundande april. Lön: 350 kronor pr år samt fritt vivre med bostad i läroveret. Sökande, som skola vara ogifta, åga att till undertecknad insända sina till Direktionen för Länslasarettet i Flen ställda ansökningar, åtföljda af prästbetyg och rekommendationer före den 15 nästkommande februari. Länslasarettet i Flen den 8 januari 1902. Sysslomannen.

DIREKTRISE. En fullt kunnig Direktise, som på egen hand kan förestå en första klassens Dam-klädnings-syateljé, erhåller plats den 1 nästkommande april uti landsortsstad. Den som ej kan förete de bästa referenser torde ej göra sig besvär. Svar jämte betyg samt fotografi torde insändas till Nordiska Annonsbyrån, Göteborg, märkt »Direktise 1902».

Värdinna,

bildad, yngre, hälst något musikkunnig, sökes af bättre ungar i god, aktad ställning. Upplysningar jämte fotografi till »Ivan Feodor», p. r. Helsingborg.

PLATSSÖKANDE.

En ung flicka söker plats att undervisa mindre barn eller som sällskap och hjälp i vänligt hem i Sverige eller utlandet. Har genomgått Ahlinska skolan 8 kl., Fackskolan för Huslig ekonomi i Upsala samt är mäktigt tyska språket. Önskar gärna medfölja som hjälp på resa. Svar till »T.» Vasagatan 86, 3 tr., Stockholm.

Plats önskar bättre anspråkslös flicka, att vara behjälplig med husliga göromål uti godt hem, där hon får anses som familjemedlem. Svar till »B. A.», Skeninge p. r.

En glad, hurtig norrländska, som genomgått handelsskola, önskar plats nu genast på kontor eller i bättre familj. Inga löneanspråk, endast mot fritt vivre. Svar till »H. L.», Iduns exp.

Kristligt sinnad flicka önskar plats att gå frun tillhanda eller som sällskap och hjälp af äldre dam. »V. B. 1902», Göteborg p. r.

En bättre flicka, kunnig i matlagn. samt något kunnig i klädsöm o. lättare handarbete, önskar nu straxt plats i bättre familj som sällskap och hjälp i de husliga göromålen. Betyg finnes. Svar tacksam till »Familjemedlem 22 år», Kristianstad p. r.

Ung, bättre, musik. flicka önskar vistas i fin familj, hälst i närheten af Stockholm och delt. i alla husl. göromål. Vill betr. som medlem af familjen, hälst där ungdom finnes. Svar till A. Mattsson, Trollhättan.

BILDAD DAM,

af verkligt god familj, som vistats utomlands, önskar medfölja som privatsekretärare och sällskap utomlands. Svar till »1902», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Engelsk, undervisningsvan lärarinna, kompetent att undervisa i musik, språk och vanliga skolämnen, söker plats. Goda rek. kunna anskaffas. Svar märkt »H. M.» till Centralpostkontoret, Stockholm.

Ung, bättre flicka önskar plats i bildad familj som sällskap o. hjälp åt frun. Svar emotes tacksam till »Familjemedlem», p. r. Gustafstorp.

EN UNG FLICKA

önskar plats i bättre familj. Hon är kunnig i hvarjehanda handarbeten och villig att deltaga i inomhus förefallande göromål. På lön fastes intet afseende blott på ett godt bemötande. Svar till »17 år», Örebro p. r.

Som resällskap eller att undervisa barn i engelska språket, önskas plats till våren af dam, som en längre tid vistats utomlands. Svar märkt »A. E.», p. r. Motala.

Huslig, pålitlig, ordentlig, bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad, handarbeten söker plats. Svar »Flit», Iduns exp. f. v. b.

PLATS som husföreståndarinna i familj eller hem för skolundom (skolhushåll) önskas med det snaraste af praktiskt, bildadt fruntimmer. Vant vid matlagn. och alla hushållsbestyr samt att handleda och undervisa barn. Svar till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

Guvernantplats

sökes af ung bättre flicka, undervisningsvan i vanliga skolämnen, språk och musik. Goda rek. från föregående platser finnes. Svar till »N.» p. r. Halmstad.

Lärlarinna

undervisningsvan, enkel och anspråkslös, med utmärkt betyg, önskar plats, antingen att läsa med mindre barn och bereda dem för inträde vid H. allm. läroverk eller och som hushållsbiträde. Kunnig i inom hushållet förefallande göromål och sömnad. Svar till »E. S.», Iduns exp.

Plats önskas som husföreståndarinna, äfven där fru finnes, af redbart fruntimmer kunnigt i allt, som tillhör ett större hems skötande. Fina rek. Svar till »Ördningssinne», Iduns exp.

I godt hem önskar ung, bildad flicka plats som sällskap och hjälp åt husmoder. Är praktisk och kunnig i matlagning m. m. Svar till »E. 20 år», Iduns exp.

En anspråkslös flicka kunnig i matl., bakn. samt för öfrigt inomhus förek. sysslor, söker plats. Har genomgått hushållsskola samt inneh. plats i familj på landet. Svar till »Våren 1902», Brötby p. r.

En ung norsk Dame önskar att være till nytte och hygge i et dannet hjem, gjerne paa landet. Flink i haandarbeide, lid musikalsk. Billet mrk »Godt humör», Iduns exp.

En ung flicka,

som genomgått kurs i massage och sjukgymnastik önskar plats i familj att gifva massage och deltaga med hemmets lättare sysslor. Svar torde sändas till »S. A.», Malmö p. r.

Fotografbiträde önskar plats till Norrlandsstad. Kunnig i retuchering, plåtgning m. m. Svar emotes tacksam till »Kvinnligt biträde M. M.», Iduns exp.

Husföreståndarinna,

plats som sådan sökes uti någon familj eller att förestå ett bättre ungarhushåll. Närmare genom korrespondens med »Husföreståndarinna», poste restante Norrköping.

I en enkel, treflig familj, på landet eller i stad, önskar ung flicka plats, för att så som medlem af familjen, deltaga i husliga göromål. Vid lön fastes intet afseende, blott ett vänligt bemötande. Svar emoter »Norrlandska», p. r. Östersund.

Bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning, klädsömnad m. m. Musikalisk, gladlytt, enkel, önskar plats. Svar »Arbetsam», Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka söker plats, kunnig i matl. och sömnad. Glad, ordentlig sparsam. Svar till »Villig, duglig», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Plats önskar Lärarinna, undervisningsvan i alla ämnen, språk, musik, handarb. Svar till »Gladt lynne», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Prästdotter, van vid att på egen hand sköta hushåll och äfven kunnig i väfnad och sömnad, önskar plats. Svar »21 år», Södra Wi.

Finnes det någon bättre familj, som ännar sig till England eller Amerika: En flicka önskar plats i en sådan för att gå frun tillhanda. Svar märkt »Emy 1902», p. r. Göteborg.

En 37 års jungfru, proper, snäll och kunnig, med utmärkt muntliga och skriftliga rekommendationer, önskar som hjälp medfölja äldre fru eller fröken till badort för att själf få tillfälle att bada. Svar till »Lovisa», Finspång.

En flicka önskar plats i bättre familj hälst på landet att gå frun tillhanda samt att deltaga och öfva sig i husliga göromål. Är villig betala för sig, men framför allt sättes värde på ett vänligt bemötande och ett godt hem. Svar emotes om pris och alla nödiga upplysningar till »Plats 1902», Kontoret Svea, Norrköping.

För att lära sig hushåll

önskar ung bättre flicka inackordering i fin familj, hälst där ungdom finnes. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »E. L.», Svenska Telegrambyråns annonsafd., Stockholm.

Eine Officiersfamilie in Charlottenburg Berlin wünscht ein bis zwei junge Damen aus guter Familie in Pension zu nehmen. Anfragen werden erbeten: Frau Hauptmann Lehmann, Charlottenburg Berlin, Englischestrasse 14. Referenzen Frau Hauptm. Waldner, Göteborg.

I vackert beläget, stilla hem på landet, erbjudes inackordering för nervös herre eller dam som är i behof af lugn och hvila. Svar till »Stilla hem», Strengnäs p. r.

UNG. BILDAD FLICKA, skicklig i handarbeten, önskar billig inackordering i bildad familj i Stockholm (hälst där inackorderingar förut ej finnes). Är villig undervisa i finare handarbeten. Svar till »E. M. 22», Iduns exp., Stockholm.

STOCKHOLM. Inackordering för familjer eller för unga bildade flickor med praktisk undervisning i franska och engelska språken, äfven i matlagning om så önskas. Adress Fru Carl Hüttling (née Gaudard) 8 Karlaplan.

INACKORDERING

i stad önskas för en 19 års flicka i en god, bildad tjänstemannafamilj, hälst i mellersta Sverige. Svar till »C.», Sydsv. Dagbladets annonsbyrå, Lund

Unga flickor, hvilka önska lära hushåll, väfnad m. m. emottagas i treflig hem. Vidare meddelar Fru E. v. Kothen, Refteled

Inackordering på landet.

Tvåne damer kunna nu eller på våren erhålla god inackordering i ett tjänstemannafamilj. Svar till »F. B.» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

PARIS. Godt familjepensionat. Mme Barré, 70 rue d'Assas, 6:ème arr. Svenska referenser.

Inackordering erbjudes en eller två unga flickor i familj på landet, till moderat pris. Svar till »Enkelt hem», Elfängen

Hel inackordering

i enkel, bildad, hälst musikalisk familj, å landet önskas af ung flicka. Inga andra inackorderingar böra finnes. Tiden omfattar två à tre månader. Kunde tillfälle beredas för deltagande i hushållsgöromål, vore det så mycket bättre. Obs! Helst i kommunikationer rik trakt. Svar torde fortast ställas till »Ö. W.», Iduns exp.

